

Escoles al Palau

DOSSIER EDUCATIU

BIG BANG BEETHOVEN

Palau de la Música Catalana

Índex

1. El Palau de la Música	P. 03
2. Introducció a l'obra de Ludwig van Beethoven	P. 04
3. Guió del concert-espectacle	P. 09
4. Recursos didàctics per treballar a l'aula	P. 12
5. Altres recursos, partitures i biografia	P. 57
6. Fitxa artística	P. 80

1. El Palau de la Música

El **Palau de la Música Catalana** va ser construït entre el 1905 i el 1908 per l'arquitecte **Lluís Domènech i Montaner** com a seu de l'**Orfeó Català** i finançat amb fons procedents de subscripció popular.

El Palau de la Música Catalana és una perla arquitectònica del Modernisme català, l'única sala de concerts modernista declarada **Patrimoni Mundial per la UNESCO** (4 de desembre de 1997), que esdevé actualment un punt de trobada ineludible de la vida cultural i social de Catalunya. A més constitueix un patrimoni simbòlic i sentimental de tot un poble que s'identifica amb la seva història.

L'edifici s'articula al voltant d'una estructura central metàl·lica recoberta de vidre, que es conjuga amb la llum natural per convertir l'edifici més significatiu de l'obra de Domènech i Montaner en una caixa de música màgica on es combinen totes les arts aplicades: escultura, mosaic, vitrall i forja. Les visites guiades que ofereix el Palau de la Música Catalana són una cita ineludible de l'estada a Barcelona.

La **Sala de Concerts** –una de les més singulars del món– ha estat durant més de cent anys l'escenari privilegiat de la vida concertística, nacional i internacional, de la ciutat de Barcelona. Ha acollit estrenes mundials i és un referent musical i arquitectònic de la ciutat i un punt de trobada cultural de primer ordre. Presidida per l'**orgue** sobre l'escenari i amb una **lluerna central** que representa el sol, la sala gaudeix de llum natural. Una sala mística i paradoxal, que es troba repleta de figures com les muses que envolten l'escenari, les valquíries de Wagner que sorgeixen del sostre, un bust d'Anselm Clavé a una banda i de Beethoven a l'altra, i centenars d'elements de la natura, com flors, palmeres, fruits, gerros i vitrines plenes de joies.

A banda de la gran Sala de Concerts, el Palau disposa de dues sales més on es desenvolupa la vida concertística de la institució. D'una banda el **Petit Palau**, un auditori modern inaugurat el 2004 ideal per a concerts de cambra o petit format amb unes condicions acústiques excel·lents i equips audiovisuals d'alta tecnologia. L'últim espai és la petita joia del Palau de la Música, la **Sala d'Assaig de l'Orfeó Català**. Un espai íntim i acollidor on tenen lloc concerts de petit format, conferències, presentacions, i on assagen els cors de l'Orfeó Català. Aquí s'hi troba la primera pedra que es va col·locar el 1905 durant la construcció del Palau. Amb un arc semicircular de butaques, que es correspon amb la mitja lluna de l'escenari que es troba al seu sostre, està caracteritzada per unes grans columnes, vitralls i decoració de l'època.

Un altre espai representatiu del Palau és l'emblemàtica **Sala Lluís Millet**, un gran saló –sala de descans i trobada – dedicat al mestre Millet, fundador de l'Orfeó Català. La sala s'alça fins a dos pisos amb grans vitralls ornats amb motius florals, d'un efecte extraordinari. I més excepcional encara és la balconada que es veu a través d'aquests vitralls, amb una doble columnata amb una coloració i ornamentació característiques. També és escenari privilegiat el **Foyer del Palau**, el qual admet una nombrosa concurrència que ocupa cadires i taules, tant quan hi ha audicions com quan s'utilitza de restaurant-cafeteria independent. Els amplis arcs de maons combinats amb ceràmica vidriada de color verd i flors també ceràmiques, rosades i grogues, confereixen a aquest espai una tonalitat singular i molt pròpia.

2. Introducció a l'obra de Beethoven

Infància i primera joventut

Va néixer a Bonn el 15 de desembre de 1770 i va morir a Viena el 26 de març de 1827. El seu pare va ser tenor a la Capella del Principat Arquebisbal de Colònia. La seva mare, filla d'un cuiner. El seu avi patern va ser un músic reconegut i mestre de capella del Principat.

La seva infància no va ser gaire reeixida, sobretot per les penúries econòmiques de la família i per la debilitat del seu pare per la beguda.

Des de petit va demostrar talent per la música i menys disposició per a l'aprenentatge d'altres disciplines. Hi ha biògrafs que fins i tot han especulat sobre la possibilitat que hagués pogut tenir dislèxia.

Davant els seus dots musicals, i emmirallant-se en Mozart, el pare de Beethoven volia convertir-lo en un nen prodigi de la música. Així que des de ben petit va rebre educació musical del pare, fins a esdevenir una experiència no gaire agradable, ja que els mètodes que emprava eren molt durs.

Als 9 anys es va dedicar només a estudiar música. Estudià violí i orgue amb Aegidius van der Eeden i ben aviat la seva habilitat va permetre-li que ell sol es fes càrrec de la missa matutina del convent de Sant Francesc de Paula a Bonn.

L'any 1782 va conèixer el jove Franz Gerhard Wegeler, que l'introduí a la família Von Breuning. La senyora Breuning, vídua, li encarregà classes de música per als seus quatre fills. Va estar molt ben acollit per la família i es passava més hores en aquella casa que a la seva. La senyora Breuning li donà lliçons de diferents disciplines, i ell establí una estreta amistat amb els fills que perdurà tota la vida, i li van facilitar conèixer i accedir a la societat culta de l'època.

Aquell mateix any Beethoven començà a rebre classes amb un reconegut organista i compositor de l'època, Christian Neeffe, que el va introduir en la música dels mestres alemanys, especialment Bach, i li ensenyà composició.

De seguida va veure el seu talent i li prestà tota mena de suport. Quan tenia 13 anys va fer-ne publicar les primeres obres: *Nou variacions sobre una 'Marxa' d'Erns Christoph Dressler* i *Tres Sonates per a teclat*. Ja en aquell moment, Neeffe va pronosticar que si Beethoven seguia en la mateixa línia seria un segon Mozart.

Coincidint amb la salut del seu pare, que empitjorava pel seu alcoholisme, va haver de buscar com mantenir-se econòmicament i ajudar la seva família. Per recomanació de Neeffe, accedí com a organista assistent a la cort del príncep elector de Colònia, Maximilià Francesc d'Àustria. Poc més tard va formar part de l'orquestra del cor, com a viola, on va interpretar obres de Mozart, Cimarosa, Pergolesi, Paisiello i Gluck, entre d'altres. Aquest lloc li va permetre conèixer els mestres de capella i entrar en cercles socials relacionats amb la música, on coneixeria algunes de les persones que entrarien a formar part del seu cercle d'amistats. Per tant, amb només 14 anys ja passà a tenir una vida d'adult. Totes aquestes càrregues de responsabilitat van tenir influència més aviat en la formació del seu caràcter que no pas en el terreny musical, i li van modelar un caràcter ple d'impulsos sentimentals, que necessitava expressar i comunicar, alhora que estava endurit per una gran susceptibilitat, que massa sovint el portaren a tenir enfrontaments amb els seus contactes i amb el món. També cal dir que paral·lelament cada vegada resultava més conegut als cercles musicals i que alguns membres de la noblesa l'encoratjaven, especialment per la seva capacitat d'improvisació, i li van donar ajuda en tots els sentits.

L'any 1787, la cort el va enviar a Viena perquè treballés al costat de Mozart. Però de seguida va haver de tornar per ser al costat de la seva mare els darrers dies abans de morir. Beethoven s'estimà de manera especial la seva mare, i sempre hi va estar molt lligat perquè era tota ella bondat, amabilitat i dolçor, ben al contrari del seu pare. Sempre va ser la seva millor amiga. Poc després de la mort de la mare s'hi afegí la d'una germana petita i ell passà a fer-se càrrec de dos dels seus germans.

Al cap de dos anys, el 1789, potser conscient de les seves llacunes en cultura general, es va inscriure a la universitat per estudiar literatura i filosofia alemanya, on Beethoven descobrí de cop les preocupacions de l'home modern del seu temps.

Quan Beethoven tenia 22 anys va perdre el seu pare i llavors tornà a Viena.

En una visita que Haydn fa a Bonn, Beethoven li mostra les seves Cantates, i en queda tan impressionat que li aconsella que completi els seus estudis. Al cap de poc temps un gran amic de Beethoven, Waldstein, aconseguí que el príncep elector enviï Beethoven a Viena per estudiar amb Haydn i rebí l'esperit de Mozart de les mans de Haydn. Durant la seva absència li guardarien el lloc d'organista.

Viena

Viena, 1793. Ciutat de corts, palaus i passejos..., ciutat de moda i de plaer... Ciutat d'amor a la vida social, d'amor als concerts íntims, d'amor a la música interpretada entre amics...

L'emperador Francesc II va instaurar un govern temorós, insegur i obscurantista i en certa manera policíac. Per la seva banda, l'Església tenia molt de poder, tolerava el plaer i condemnava el pensament. Era una època de molts llibres prohibits, de pocs diaris... i en general d'indiferència general envers el món de les idees...

Durant aquesta primera època va rebre lliçons de diferents compositors, però especialment de Haydn.

Al costat d'això hi havia altres comtes i nobles que eren patrocinadors de l'art, un dels quals fou el príncep Karl von Lichnowsky, que va acollir i promoure Beethoven. Fins i tot aquest va viure a casa seva, però no com un servidor, sinó com un amic respectat, sol·licitat i, sobretot, amb el suport del noble.

Al principi es donà a conèixer com a improvisador, i com a tal deixava bocabadat el públic, més que no pas com a intèrpret, ja que n'hi havia amb més tècnica que ell. Cada divendres al matí feia un concert a casa del príncep Lichnowsky, on interpretava obres que ell componia i algunes d'altres músics, com Mozart. En aquests concerts tingué seguidors acèrrims, però també detractors. Beethoven es convertí en una de les persones més importants del món musical vienès. Va fer diferents gires com a pianista per ciutats i països. Ell mateix va dir:

*Les coses em van bé, i puc dir que cada vegada millor... El meu art em dona amics i honor.
Què més puc desitjar?*

Aquests primers anys a Viena van ser els més feliços de la seva vida. El destí li era més favorable que a Bonn. Tenia el suport dels grans senyors, i tenia amics, no només vienesos, sinó també de Bonn, ara desplaçats a Viena. Beethoven vivia i sentia l'amistat al seu nivell més alt, amb un sentiment profund i elevat la comunió de l'amistat, privilegi d'una elit de persones sensibles, una generositat de què no es va desdir mai i una sana jovialitat.

En aquests temps d'afirmació i d'èxit, Beethoven s'enamorà sovint, però sempre durant poc temps. L'amor fou una faceta de la seva vida en què no acabà de reeixir mai.

Cal destacar que durant l'any 1799 s'instal·là a Viena la família hongaresa Von Brunsvik, dins la qual ell començà una amistat íntima amb Josefina que li duraria tota la vida. Mantingueren el contacte, però Josefina mai no acabà de correspondre'l i establí altres llaços, tornà a Hongria i hi formà una família.

El 1801, per mitjà d'una carta dirigida a dos amics, ja començà a posar damunt la taula la seva lluita interna: la lluita de l'esperança, de la por a la resignació, a la vegada que afirmava tenir un sentiment de domini de l'art. A aquest patir se li afegiren les flagrants evidències de la seva sordesa i la por de no recuperar l'oïda. Aquesta situació va fer que el seu caràcter anés canviant i que de mica en mica anés quedant-se al marge de converses i altres relacions socials.

Però novament el seu estat d'ànim canvià quan va conèixer i s'enamorà de Giulietta Guicciardi. I novament la història es repetí i Giulietta tampoc no va romandre al seu costat i es casà amb el comte Gallenberg. Beethoven es refugià en Josefina i li va escriure dues *Sonates*.

Del 1802 al 1812

El període que va del 1802 al 1812 va ser molt fructífer per a Beethoven musicalment parlant: vuit simfonies, els concerts, moltes sonates, quartets.

Durant aquests primers anys estava de bon humor, li agradaven les bromes, era jovial... Estava content de viure i, fins i tot, de vegades era satíric.

Al cap de poc, Beethoven es desplaçà a viure al camp, a Heiligenstadt. L'aïllament al camp, amb la seva sordesa i sense companyia, van fer que s'aboqués als autors grecs i llatins i va agafar un entusiasme molt gran per Shakespeare.

Durant aquesta època va compondre moltes obres:

1802: la *Segona Simfonia*; la *Sonata per a violí i piano, op. 47, "Kreutzer"*; la *Sonata op. 53, "Apassionata"*, el projecte de construir una òpera...

1803: la *Simfonia Heroica*, en defensa dels drets humans i de la germanor entre les persones, idees essencials de la Revolució Francesa.

1805: acaba *Leonora*, fa la primera versió de *Fidelio*, un himne a l'amor en el matrimoni.

1806: la *Quarta Simfonia*, fa els esbossos de la *Cinquena* i la *Sisena*, que seran estrenades durant el 1808. Al mateix temps es submergeix en la intimitat dels *Quartets de corda*.

En la *Cinquena Simfonia*, Beethoven diu: *així truca el destí a la porta*. Motiu que Beethoven fa aparèixer en més d'una obra seva. El destí, per a Beethoven, és la personificació dels obstacles que apareixen davant la seva lliure voluntat, és l'adversari en aquesta lluita constant, que per a ell es confon amb la vida i que conclou només en l'obra. Beethoven lluita i finalment triomfa el poder de la seva voluntat perquè li permet ser més que el seu destí.

En la *Sisena Simfonia* ens diu: *la descripció és inútil, hem d'estar més pendents de l'expressió del sentiment que de la pintura musical*.

Després de temps d'incerteses i gràcies a l'ajuda de la comtessa Maria von Erdöly va tornar a treballar per a la cort... Va continuar component, tot i que durant un mesos Àustria i França van entrar en guerra.

Quan tenia 40 anys es va enamorar de Teresa Malfatti, però tampoc no va ser correspost i això el va menar a un sentiment de fracàs i solitud. Se sentia ferit i la seva pena feia que només pogués buscar la felicitat en el més íntim i profund del seu ésser. Al cap de poc aparegué Betina i es repetí la mateixa història. Betina li facilità de trobar-se amb Goethe, el seu déu, el creador de les poesies sobre les quals acabava de compondre diferents *lieder* d'Egmont. Goethe queda admirat del poder i l'energia interna de Beethoven, el poeta del moment, l'home més preclar d'Europa. En canvi, Beethoven pensa d'ell que li agraden massa els aires de les corts.

L'estiu del 1812 també va ser l'any de la carta a l'estimada immortal, en què Beethoven descrivia la dificultat de viure sense poder estar amb ella, però sense perdre'n l'esperança. A qui anava dirigida aquesta carta? Mai no s'ha pogut esbrinar.

Del 1812 al 1827

L'esperança de la carta a l'estimada immortal es convertí en desesperació i Beethoven va entrar en un període de deixadesa, amb cinc anys sense pràcticament cap producció. A més, amb la mort del príncep Kinsky va perdre l'assignació que aquest li passava pels seus serveis, ja que els successors no mantingueren el tracte.

La decadència de Beethoven va augmentar i queda reflectida en diferents aspectes: en la minva d'ingressos, la malaltia i l'obsessió per la seva mort; en el pensament en el suïcidi, en el buit d'inspiració... Coincidint amb aquest estat d'ànim, s'hi afegí la mort del seu germà, que li assignà la tutela del seu fill Karl.

Aquest nou encàrrec li va comportar molts disgustos i discussions amb la mare de Karl i també amb el mateix Karl, ja que tenia una personalitat no gaire estable. Beethoven va estar lluitant fins al darrer dia perquè rebés una educació i per deixar-li alguna cosa del poc que ell tenia.

L'any 1815 va oferir el seu últim concert com a pianista a l'assemblea d'emperadors i reis. Va generar eufòria només momentània, perquè ben aviat Alemanya, Europa i la Santa Seu, dominades per la reacció política i religiosa del moment, es van allunyar de l'ideal republicà que Beethoven representava. Triomfava Rossini i altres compositors entraren en escena, mentre que ell en quedava al marge. Les discussions i les baralles van fer el buit a Beethoven, que quedà doblement aïllat si es té en compte la seva sordesa total.

Beethoven es reclogué en si mateix i les seves referències eren de dolor i nostàlgia, a més de renúncia a la felicitat i l'amor. Les seves anotacions que es conserven d'aquesta època demostren una convergència del seu pensament cap a un aprofundiment i una elevació de la seva vida moral.

Durant el 1816 se li declarà una malaltia pulmonar i durant mesos va romandre enclaustrat a casa seva. El 1818 tingué problemes per mantenir la custòdia del seu nebot i això l'afectà molt anímicament.

Però després de tanta derrota, tal com ja havia fet en altres moments de la seva vida es va refer i recuperà la seva força vital, les seves forces d'home que viu en la plenitud de la maduresa. La seva situació econòmica era precària i buscà desesperadament alguna possibilitat d'encàrrec, però tampoc no estava d'acord a fer coses que anessin contra els seus principis i pensaments. Esperava imposar-se a la moda rossiniana amb la nova edició de la *Missa Solemnis*, que el 1823 envià a l'arxiduc Rodolfo i altres nobles. No hi hagué cap gest de la cort.

En aquest moment enllestí els tres primers moviments de la *Novena Simfonia*. La projecció del quart moviment, amb l'*Himne de l'alegria*, va ser fruit d'una maduració lenta i que gairebé inconscientment dona fe dels llaços entre Beethoven amb els textos de Schiller. És per això que Beethoven va escollir les estrofes més grandiloqüents i més sagrades del poema; són l'alegria de l'amistat, de l'amor, de la fraternitat universal, de la fe. A principi del 1824 acabà esgotat i malalt.

Amb l'ajuda dels seus amics aconseguí estrenar l'obra, que estigué acompanyada d'un gran èxit. Beethoven, però, no pogué sentir-ne cap so, ja estava totalment sord.

Beethoven, amb 54 anys, estava en plena efervescència creativa i amb molts projectes en perspectiva; una desena simfonia, un Faust, un rèquiem.... Era tot vitalitat, tant musicalment com respecte de posicionament envers la societat, i en aquest sentit era un ferm defensor de les idees contra el règim de l'arxiduc.

Va escriure diferents *Quartets* per encàrrecs que li van fer.

Un nou revés amb el seu nebot Karl l'afectà emocionalment. Però malgrat això, acabà el seu setzè *Quartet*. Després, del 1826 al 26 de març de 1827, dia de la seva mort, fou un període marcat per alts i baixos de salut, la cura del seu nebot i la lluita per la subsistència econòmica. Els dies se li anaven esgotant i una part dels seus amics li feren costat fins al darrer dia.

Es diu que aquest dia, el 26 de març de 1827, hi havia tempesta i que un llampec va il·luminar l'habitació de Beethoven, que era al llit; llavors Beethoven va obrir els ulls, va alçar la mà i, amb el puny amenaçador, va fixar la seva mirada cap amunt... Quan va deixar anar el braç damunt el llit, els seus ulls es van tancar i va deixar de respirar.

Al seu enterrament van assistir vint mil persones. Malgrat el seu final tan poc gratificant, va rebre els honors de les pompes pròpies dels herois. Czerny i Schubert figuren com a portadors del fèretre. El van enterrar a Viena.

Llista de les obres més destacades:

- 2 misses
- Diverses obres corals i cantates
- 1 òpera: *Fidelio*
- 4 obertures
- 9 simfonies
- 5 concerts per a piano
- 1 concert per a violí
- 1 triple concert per a violí, violoncel i piano
- 1 fantasia per a piano, cors i orquestra
- 32 sonates per a piano
- Diferents sèries de variacions per a piano
- 10 sonates per a violí
- 5 sonates per a violoncel
- 8 trios amb piano
- 5 trios de corda
- 3 quartets amb piano
- 17 quartets de corda
- 2 quintets
- 1 septet
- arranjaments de 57 cants irlandesos
- arranjaments de 37 cants escocesos
- arranjaments de 26 cants gal·lesos

S'ha comentat molt sobre l'art de Beethoven, però mai s'insistirà prou sobre el fet que ell representa el màxim en l'art clàssic de segle XVIII. Ell va engrandir les formes i les va perfeccionar fins a deixar-les quasi definitives. Beethoven va ser el primer compositor que va capgirar el paper de la música en la societat, i a partir d'ell la música ja no només s'adreçava a l'aristocràcia, sinó a tota la humitat. És el primer "gran" músic que va ser colpejat per l'esperit liberal i democràtic del seu temps.

3. Guió del concert-espectacle

La música de Beethoven és una gran explosió sonora que mira el futur amb optimisme i voluntat transformadora. Una música intensa, profunda i de gran vitalitat que ens convida a desafiar el destí per ser més lliures.

Entre les músiques d'aquest concert trobareu fragments originals d'obres de Beethoven adaptades per a orquestra de cambra i algunes versions lliures creades expressament per a l'ocasió. Cada tema musical s'ha seleccionat amb l'objectiu de traslladar l'oient a un moment clau de la vida de Beethoven i al mateix temps introduir diferents aspectes i continguts propis del llenguatge musical, tot buscant sempre el màxim contrast pel que fa a timbre, estil, caràcter, gènere i forma.

Amb aquest concert-espectacle volem transmetre la personalitat del compositor per mitjà de la seva obra original i alhora incorporar-hi altres sonoritats properes als nostres dies, com el flamenc, el jazz, la música balcànica, les músiques del món.

Des d'un punt de vista plàstic, el concert-espectacle no pretén narrar cap història lineal, tan sols potenciar i posar de manifest alguns elements biogràfics de la vida i l'obra de Beethoven. Algunes d'aquestes idees són:

- Beethoven va ser un músic global: pianista, director d'orquestra i compositor.
- Beethoven inicia un canvi de paradigma respecte de la figura del músic i la seva funció social a la societat: ja no és un artesà o un operari tècnic al servei d'algú. El músic passarà a considerar-se un artista. Detall escènic: canvi de vestuari dels músics a l'inici del concert.
- La música de Beethoven té presents tots els ideals del romanticisme alemany: natura, Déu, amor i sobretot els valors de la Revolució Francesa: igualtat, fraternitat i justícia. Beethoven vol transformar la realitat, vol decidir el seu futur, vol ser lliure i la seva vida serà una lluita constant per aconseguir-ho.

La perruca: simbolitza l'esperit de Beethoven (individualitat i llibertat de la figura del músic), per això els intèrprets se la van passant: tots som Beethoven.

El fum: signe de misteri i de la lluita individual de l'home contra les adversitats o el destí: tots som Beethoven.

El vestuari: fins a l'època de Beethoven el músic era un servent de la cort o noble il·lustrat, com un cuiner de palau o un operari de manteniment. A partir de Beethoven el músic és un artista.

El caos inicial/el desordre d'objectes: Beethoven era una persona apassionada i molt desordenada. Els seus escrits estan plens de ratllades i correccions.

Colors predominants del muntatge: verd turquesa, amb capacitat d'assenenar els sentiments i les emocions més profundes; el color blau, confiança i seguretat.

Escaleta de l'espectacle

- ▶ **1. La Tempesta** *Sonata per a piano n.º 17, op. 31 (Allegretto)*.
Piano.
- ▶ **2. L'irlandès a Londres** *Cançó irlandesa n.º 12, WoO 152*
Text: Piti Espanyol.
Arranjament: E. Iniesta
Violí I, violoncel, contrabaix, clarinet, fagot, mandola, veu i piano.
- ▶ **3. Les criatures de Prometeu**, *op. 43 (Andantino)*
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet i fagot.
- ▶ **4. Quartet de corda** *n.º 9, op. 59/3 (Andante con moto quasi allegretto)*
Arranjament: E. Iniesta
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, clarinet baix, fiscorn, *glockenspiel*, *riq*, acordió i mandola.
- ▶ **5. Quartet per a piano** *n.º 1, WoO 36 (Adagio assai)*
Violí I, viola, violoncel i piano.
- ▶ **6. Pastoral** *Sonata per a piano n.º 15, op. 28 (Rondo, Allegro ma non troppo)*
Arranjament: E. Iniesta
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet, harmònica, *glockenspiel*, guitarra i piano.
- ▶ **7. Suite per a orgue mecànic**, *WoO 33 (Scherzo)*
Arranjament: E. Iniesta
Flauta travessera, contrabaix, oboè, clarinet, fagot, trompeta, vibràfon i piano.
- ▶ **8. Sonata per a piano** *n.º 19, op. 49.1 (Rondo)*
Piano.
- ▶ **9. Sonatina per a mandolina i piano en Do menor** *n.º 1, WoO 43*
Arranjament: E. Iniesta
Contrabaix, flauta travessera, fagot, mandolina, bateria i piano.
- ▶ **10. Sonata per a piano** *n.º 20, op. 49.2 (Tempo di menuetto)*
Arranjament: E. Iniesta
Flauta travessera, oboè, clarinet, vibràfon, cajón, palmes i piano.
- ▶ **11. Sonata per a violí** *n.º 5, op. 24, "la Primavera" (Allegro)*
Arranjament: E. Iniesta
Violí I, violí II, viola, contrabaix, clarinet, trompeta, guitarra elèctrica, vibràfon, bateria i piano.
- ▶ **12. Cinquena Simfonia**, *op. 67 (Allegro con brio)*
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet, fagot, trompeta i timbales.
- ▶ **13. Concert de violí en Re major**, *op. 61 (Allegro ma non troppo)*
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet, fagot, trompeta i timbales.
- ▶ **14. Quartet de corda** *n.º 9, op. 59/3 (Allegro molto)*
Violí I, violí II, viola i violoncel.

- ▶ **15. Clar de Lluna** *Sonata per a piano núm. 14, op. 27 núm. 2* (Adagio sostenuto)
Arranjament: E. Iniesta
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, mandola i piano.
- ▶ **16. Sisena Simfonia**, *op. 68* (Allegro ma non troppo)
Violí I, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet i fagot.
- ▶ **17. Minuet en Sol major**, *WoO 10 núm. 2*
Arranjament: E. Iniesta
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, corn anglès, clarinet, fagot, fiscorn, mandolina, *kalimba* i vibràfon.
- ▶ **18. Quartet de corda** *núm. 4, op. 18* (Allegro)
Arranjament: E. Iniesta
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, corn anglès, clarinet, fagot, fiscorn, bateria i esponges.
- ▶ **19. Setena Simfonia**, *op. 92* (Allegretto)
Violí I, viola II, viola, violoncel i contrabaix.
- ▶ **20. Andante con variazioni per a mandolina i piano** *en Re menor núm. 2, WoO 44* (Andante)
Arranjament: E. Iniesta
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, corn anglès, fagot, trompeta, mandolina, djembé i piano.
- ▶ **21. Broma musical** *per a veus solistes i cor Esel aller esel, Hess 277*
Veus.
- ▶ **22. Quartet de corda** *núm. 13, op. 130* (Cavatina)
Violí I, viola, violoncel i contrabaix.
- ▶ **23. Dansa escocesa**, *WoO 23* (Allegretto)
Arranjament: E. Iniesta
Violí I, clarinet, mandolina, piccolo, pandero, pandereta i acordió.
- ▶ **24. Quartet de corda** *núm. 7, op. 59/1* (Allegro)
Violí I, violí II, viola, violoncel, baix elèctric, guitarra elèctrica i bateria.
- ▶ **25. Cinquena Simfonia**, *op. 67* (Allegro)
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet, fagot, trompeta, timbales i piano.
- ▶ **26. Novena simfonia**, *op. 125* (Presto)
Text i arranjament: E. Iniesta
Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet, fagot, trompeta i timbales.
- ▶ **27. La Tempesta** *Sonata per a piano núm. 17, op. 31* (Allegretto)
Arranjament: E. Iniesta
Flauta travessera, fagot, *cajón*, palmes i piano.

4. Recursos didàctics per treballar a l'aula

1. La Tempesta. Sonata per a piano nùm. 17, “la Tempesta”

Obra original

Obra	<i>Sonata per a piano nùm. 17, “la Tempesta”</i>
Moviments	I. Largo-allegro II. Adagio III. Allegretto
Instrument	Piano
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Igual que l'original: piano
Fragment	Inici del tercer moviment: “Allegretto”
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

1.- Escoltar i fer de pianistes

- Escoltar i compartir les primeres impressions.
Parlar dels moviments melòdics (direccionalitat) que té la melodia.
- Imaginar com es deuen moure les mans del pianista per interpretar aquesta música.
Escoltar i imaginar que som pianistes, fer el gest de tocar un piano sobre la taula. Després veure el vídeo i contrastar com ho fa la pianista i com ho ha fet cada un.

2.- Grafia gestual i plàstica per a la direccionalitat melòdica

- Dibuixar a l'aire els moviments de la pianista mentre s'escolta la música. Es poden fer servir mocadors per donar més plasticitat al moviment.
- Dibuixar en un full la direccionalitat de la melodia mentre s'escolta. Després tornar a escoltar-la i intentar resseguir el que s'ha dibuixat.

3.- Mètrica

- Per parelles, buscar moviments coordinats per seguir la mètrica ternària.
Mostrar-ho als companys i repetir els que estiguin més aconseguits.

4.- La partitura: el motiu principal

- Mostrar la partitura de l'inici de la *Sonata* (1) i contrastar-la amb les seves grafies.
- Parar atenció al petit motiu de quatre notes que és la base del primer tema. Cantar-lo.

Tornar a escoltar l'obra i reconèixer quan el motiu surt en els greus.

Al final del concert hi ha previst fer aquesta mateixa *Sonata* amb una versió amb cajón i palmes. Com que és un bis, serà millor no preparar-lo, en tot cas es pot recuperar després, per comparar les dues versions. Observar com la incorporació d'una segona veu rítmica amb aquests timbres i estil fa que ens sentim molt propers a la música flamenca.

(1) partitura de l'inici de la Sonata.

2. L'irlandès a Londres. Cançó irlandesa nùm. 12, WoO 152, "the Irishman in London"

Obra original

Obra	Cançó irlandesa nùm. 12, WoO 152 , "the Irishman in London"
Instruments	Violí, violoncel i piano
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Instruments	Violí I, violoncel, contrabaix, clarinet, fagot, mandola, veu i piano
Fragment	Cançó nùm. 12
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

Tzouras és un instrument de corda tradicional grecoturc relacionat amb el busuqui.
 Podeu trobar-ne informació a <http://eduardiniesta.com/edu/tzouras/>
i <http://en.luthieros.com/>

1.- Aprendre la cançó

Aprendre la cançó amb el text que s'interpretarà al concert.

2.- Melodia i text

Com que és l'única obra en què la melodia és a càrrec de la veu solista –baríton–, serà bo de ressaltar aquesta característica.

- Seguir la melodia juntament amb el text de la primera estrofa a l'enllaç http://www.palaumusica.cat/fragment-vocal_399951.pdf (a l'enllaç amb l'obra original figura el text sencer).
- Compartir l'opinió dels nens respecte del caràcter de l'obra.

3.- Fraseig i moviment

- Assenyalar l'inici i el final de frase amb el moviment dels braços. Fer coincidir l'inici i el final al mateix lloc.
- Aprendre per imitació el ritme del pont

Picar-lo seguint el dibuix ascendent i descendent de la melodia. Observar-ne l'escriptura al pentagrama.

- Fer grups de quatre nens. Cada grup disposa d'un mocador o tela gran. Seguir la frase mitjançant el moviment del mocador. Cada nen segueix una frase amb el mocador, quan arriba al final ha de donar-lo al company. Als ponts tothom pica de mans el ritme tal com s'ha fet abans.

4.- Estructura i timbre

- Seguir l'estructura i assenyalar la pulsació en les estrofes:

	ESTROFA 1 BARITON		ESTROFA 2 BARITON		ESTROFA 3 BARITON		ESTROFA 4 BARITON		Coda
Introducció		pont		pont		pont		pont	
acompanyament									

- Establir relacions amb els moviments realitzats en l'exercici anterior.
 - A través de l'esquema, fer pensar sobre el següent:
 - Els instruments acompanyen sempre?
 - Mentre el baríton canta, ¿hi ha algun instrument de l'acompanyament que sobresurti?
 - Com és el ritme de l'acompanyament?
- Picar i visualitzar

- ...

- El docent interpreta el motiu de la introducció, que és el mateix dels ponts. Escoltar i observar la partitura. També es pot cantar.

piano, fagot i clarinet

Text de la cançó

Jo soc en Beethoven i estic aquí dalt.
Vinc per dir-vos que soc un baixet que és molt gran.
Em diuen barrut i a mi això no em fa mal,
i és que si ets un geni ets un pèl especial.

Vaig néixer a Alemanya al centre de Bonn,
i quan era un nen xic vaig patir un malson.
El meu pare em manava estudiar dia i nit,
i jugar no podia ni estar amb els amics.

★ ★ ★ ★ ★

M'obligà a fer un concert, amb set anys que tenia
i compondre una peça, amb onze anys, però un dia
el meu pare embriac, van tancar a la presó
i ajudo la mare, i de pare en faig jo.

A Viena me'n vaig, us explico per què:
a conèixer en Mozart i fer-me valer.
A Viena m'instal·lo i com que soc precoç
componc les sonates i tinc molts amors.

★ ★ ★ ★ ★

I aviat faig diners i em faig molt famós,
però, malastrugança, em vaig quedant sord.
Vull que sigui un secret i no ho dic a ningú:
i és que un músic no hi senti no és gaire oportú.

Se m'agreja el caràcter i em torno sorrut,
i em tanco a casa furiós i rabiüt.
Però d'escriure no paro i estic molt actiu,
a dins meu sí que hi sento, a fora, ni piu.

★ ★ ★ ★ ★

Finalment vaig i em moro amb cinquanta-sis anys,
quan jo encara tinc molta música dins.
Com que el mort és un geni, li fan els honors
i entro a la història amb so de tambors.

Jo soc en Beethoven i estic aquí dalt,
i així tots sabreu que soc músic molt gran.
Em direu fatxenda i això no em fa mal:
no ho sento, soc sord i ara soc immortal.

3. Les criatures de Prometeu. *Prometeu, op. 43.* (Andantino)

Obra original

Obra	Ballet <i>Les criatures de Prometeu</i>
Instruments	Orquestra
Àudio i vídeo de l'obra original. Minut 41:20	

L'audició

Instruments	Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet i fagot
Fragment	“Andantino” (número 15 del ballet)
Àudio del concert <i>Big Bang</i> <i>Beethoven</i>	

1.- Expressió i moviment

Escollar diverses vegades la música fent variants en les propostes:

- Primera part, seguir la regularitat de l'acompanyament amb els peus. Quan arriba la segona part (0:15), tancar el ulls i fer petits moviments amb el cap. Tornar a repetir-ho tot.
- Primera part, quiets, i, en els diàlegs, moure els ulls en diferents direccions com si busquéssim algú. Segona part igual que abans.
- Per parelles, mirar-se, pulsació amb els peus i en els diàlegs fer gestos alternativament. A la segona part agafar-se les mans i compartir els sons més lligats.
- Deixar que els nens s'inventin els moviments.
- Explicar-se les sensacions que han tingut representant la música amb els diferents moviments.

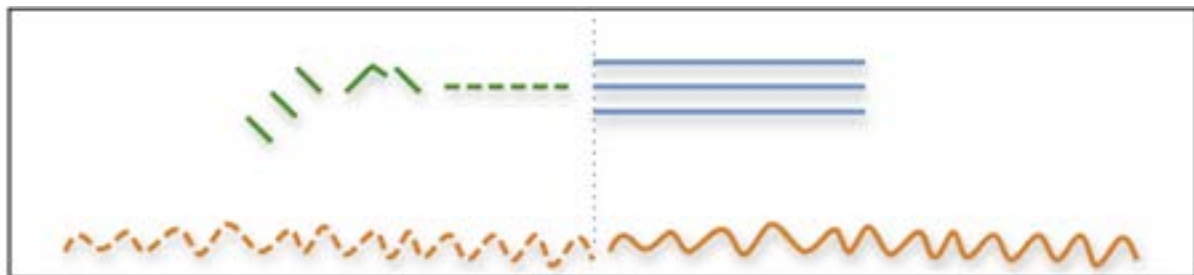
2.- Els elements musicals

· Parlar dels elements musicals de les dues parts per comparació:

- El caràcter.
 - Els instruments de vent, ¿els sentim sempre?, ¿el tipus d'intervenció és el mateix?
 - Els instruments de corda, ¿els sentim sempre?, ¿el tipus d'intervenció és el mateix?
 - On hi ha diàlegs?
 - On hi ha sons llargs i mantinguts?
 - Quants plans sons distingeixen els alumnes?
- Escollar la música tantes vegades com calgui.

3.- Dibuixar la música

- Fer un esquema a la pissarra a partir del que els nens van dient sobre l'obra. Partir de dos plans sonors i anar-los omplint a mesura que els nens van explicant la música.
- Una vegada dibuixat, escoltar la música i resseguir-la en la grafia.
- Si es prefereix donar l'esquema d'entrada, es pot fer servir el següent:

Pla sonor 1: corda. Pla sonor 2: color verd = vent fusta més violí i color blau = vent fusta

4.- La partitura d'orquestra

- Observar la partitura gran i contrastar amb l'inici de l'esquema anterior.

Prometeu, Op. 43
-Andantino-

The image displays a musical score for the piece 'Prometeu, Op. 43 -Andantino-'. The score is divided into two systems. The first system includes the woodwind section: Flute, Oboe, Clarinet in B-flat, Bassoon, Trumpet in B-flat, and Trombone. The second system includes the string section: Violin I, Violin II, Viola, Cello, and Double Bass. The tempo is marked 'Andantino' and the dynamics are marked 'mp' (mezzo-piano). The score shows the initial measures of the piece, with a vertical bar line indicating the start of the music.

5.- Creació

- A partir de la grafia realitzada a l'exercici 4, inventar-se una música que la segueixi.

4. Quartet de corda. *Quartet de corda n.º 9, op. 59/3* (Andante con moto quasi allegretto)

Obra original

Obra	<i>Quartet de corda n.º 9, op. 59/3</i>
Moviments	I. Introduzione: Andante con moto-Allegro vivace II. Andante con moto quasi allegretto III. Minueto IV. Allegretto molto
Instruments	Violí 1, violí 2, viola, violoncel
Àudio i vídeo de l'obra original Vídeo de la partitura	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, clarinet baix, fiscorn, <i>glockenspiel</i> , <i>riq</i> , acordió i mandola.
Fragment	Inici del segon moviment: "Andante"
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

El *riq* és un instrument tradicional de la música àrab. És un tipus de pandereta utilitzada tant en la música folklòrica com en la clàssica de les zones àrabs.

Per a imatges i informació: <http://worldpercussion.net/instruments/riq/>

El busuqui és un instrument grec de corda polsada de la família dels llaüts. Visualment és semblant a una mandolina i té un mànec molt llarg.

1.- Descoberta de l'obra

L'obra se'ns presenta amb un estil i un ambient totalment diferent de l'original, té un cert aire balcànic. La calma de l'"Andante" es transforma en una música que ens convida a ballar.

Especialment a causa de la incorporació de nous timbres i d'un acompanyament rítmic destacat i un canvi de mètrica (passa del 6/8 al 7/8).

- Escoltar la peça i deixar que els nens facin moviments, sigui drets o asseguts.

Preguntar què els ha cridat l'atenció i tornar a escoltar-la per comprovar els elements que n'han destacat. Anar anotant a la pissarra segons tres blocs:

instruments	ritme-melodia	en relació amb el caràcter
-------------	---------------	----------------------------

- Escoltar i visualitzar l'inici de la peça original i verbalitzar les diferències:

- de tempo lent a ràpid.
- la melodia: del violí a la trompeta.
- desaparició dels fragments del violoncel amb pizzicati.

2.- Els timbres i els plans sonors

- Partir de l'esquema amb el fiscorn (*flugelhorn*) i el *riq* com a instruments base dels plans sonors de la melodia i l'acompanyament. A mesura que s'escolta es pot completar amb altres instruments que els nens reconeguin. És indispensable fer esment del *glockenspiel* i de l'acordió.

3.- Accentuació rítmica

- Després d’haver fet diferents audicions, podria ser que ja estiguessin preparats per interpretar per imitació i després seguir els accents del riq a la primera meitat de la peça.

Pulsació	I I I I I I I
Accent	> >

- Adonar-se –a nivell auditiu– que a meitat de la peça aquest accent canvia. El 7/8 passa a 9/8 i 6/8.

4.- Coreografia

- Per grups, inventar-se una coreografia que tingui en compte alguns dels aspectes treballats.

5. Quartet per a piano. *Quartet per a piano i cordes núm. 1, WoO 36.* (Adagio assai)

Obra original

Obra	<i>Quartet núm. 1, WoO 36</i>
Moviments	I. Adagio assai
	II. Allegro con spirito
	III. Tema amb variacions
Instruments	Piano, violí, viola i violoncel
Àudio i vídeo de l’obra original	

L’audició

Adaptació instrumental	Violí I, viola, violoncel i piano
Fragment	Inici primer moviment: “Adagio assai”
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

Aquesta és una música per escoltar, per deixar que entri i que recorri el cos, per sentir-se amarat pels seus sons... Però per aconseguir-ho és indispensable preparar els nens abans d’escoltar-la, tot propiciant un ambient de tranquil·litat i calma.

1. - Un primer contacte

Escoltar fins al minut 0:30 (segurament haureu d’abaixar el volum lentament...).

- Proposar l’audició amb una posició corporal que convidi a deixar-se anar sense cap mena d’encotillament. Alguns suggeriments: amb el cap damunt la taula amb els braços fent de coixí; estirats a terra...

2.- Escoltar i expressar la música a través del cos

- Deixar escoltar la continuació de la música. Demanar que de mica en mica es vagin incorporant, corporalment parlant, i que amb petits moviments del seu cos expressin el que estan sentint. Quan arriba el final, demanar que busquin gestos de recolliment i acabar amb els braços replegats al cos.
- Parlar de les seves sensacions i de com és el caràcter de la música.

- Posar-se dret, amb els ulls tancats, i després d'assegurar-se que podran estendre els braços en qualsevol direcció sense xocar amb res, proposar de dibuixar lliurement la música amb el moviment del nostre cos, essent molt curiosos a expressar-ne el caràcter.

3.- Anàlisi de la música

- Parlar de com esta construïda aquesta música i verbalitzar els aspectes següents:
 - Melodia al piano.
 - Acompanyament dels instruments de corda, amb sons de durada llarga i quasi bé sempre tots a l'una, formant acords.
 - Una primera part molt lenta i una segona amb sons més ràpids del piano.

4.- Passar del moviment a la grafia

- Escoltar l'obra i que cada nen faci la seva pròpia partitura. Projectar-ne algunes i seguir-les mentre s'escolta la música.

6. Pastoral. Sonata per a piano núm. 15, op. 28. (Rondo)

Obra de referència

Obra	<i>Sonata per a piano núm. 15, en Re M, op. 28, "Pastoral"</i>
Moviments	I. Allegro
	II. Andante
	III. Scherzo: Allegro vivace
	IV. Rondo: Allegro ma non troppo
Instruments	Piano
Àudio i vídeo de l'obra original Minut: 22:45	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet, harmònica, <i>glockenspiel</i> , guitarra i piano.
Fragment	Inici del quart moviment: "Rondo"
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

- *Laghouto*: instrument procedent de Grècia de la família dels llaüts. Podeu trobar-ne informació a: <http://www.funjdiaz.net/museo/ficha.php?id=54>

Com que el fragment que s'interpreta no és tot el moviment sencer, no és possible copsar l'estructura de rondó, però sí que es poden identificar els dos motius del tema inicial i tornar-los a reconèixer al final. Estructura:

I	II	III
a a b b' a a b b'	a a b b'

- 1.- Els motius del primer tema: de l'obra original a la versió del concert. Identificació dels motius inicials del tema i comparació entre l'obra original i la versió d'Eduard Iniesta.

· Presentar (el docent els interpreta) els dos motius o frases que Beethoven va utilitzar per al tema inicial de la *Sonata núm. 15*.

· Escoltar els mateixos motius amb altres instruments, tots els que es puguin tenir a l'abast; és quasi obligat fer servir el carilló i també algun instrument de vent. Preguntar si la seva sensació varia en escoltar la mateixa melodia en diferents timbres. Mostrar la partitura dels dos motius:

Motiu b

· Escoltar l'inici de la *Sonata* original a l'enllaç de Youtube (des de 22:45 fins a 23:10). Reconèixer-ne els motius, comentar-ne el tempo i el caràcter. Constatar que hi ha una b'. Mostrar la partitura:

Comentar els signes de dinàmica: piano, crescendi i disminuendi.

Fixar-se en l'acompanyament.

· Escoltar l'audició del concert (0:00 fins a 0:39) i posar en comú les coincidències i les diferències. Cal identificar:

- Incorporació de diferents instruments. Destacar la rellevància del *glonkenspiel*.
- Els motius identificats (a, b) són els mateixos a les dues versions, però no són interpretats pels mateixos instruments.
- Canvi de tempo.
- Es manté el pla sonor del baix, però varia el timbre.

2.- Els diàlegs i els seus timbres

· Extreure i/o seguir l'estructura del tema inicial segons els motius presentats:

a b' a a b b'

· Escoltar i observar com dialoguen els instruments en la melodia.

MELODIA	a	a	b	b'	a	a	b	b'
Clarinet								
Oboè								
Piano								
Glonkenspiel								
Acompanyament								

3.- El moviment reflex dels elements musicals.

· Proposta de moviment:

· Part I (sense desplaçament)

- *baix*: moviment de balanceig.

- *motiu a*: simultàniament al balanceig fer moviments del braç dret en sentit horitzontal.

- *motiu b*: moviments del braç esquerre en sentit vertical.

(indicar els finals retornant la mà cap al nostre cos).

· Part II (amb desplaçament)

Es deixa el balanceig, però es continua marcant la pulsació amb els peus. Es posa l'atenció en les mans, que dibuixen el *discurs de la melodia* en l'espai; s'ha de tenir en compte l'expressió de la cara per ajudar a reflectir el caràcter. (A l'inici i al final d'aquesta part són molt clares les *linies descendents*, després els petits *diàlegs* es poden expressar amb petits moviments de les mans parant especial atenció a l'expressió del moviment dels dits.)

· Part III

- Igual que la part I.

- També es pot deixar que els nens inventin una coreografia tenint en compte els elements musicals analitzats.
- Relacionar el moviment amb els elements musicals que expressa.

4.- La partitura d'orquestra (*)

- Presentar la partitura d'orquestra i establir relacions entre la grafia musical i el que ja han treballat de l'obra, tant a nivell sensorial com racional.

(*)La partitura es troba al capítol 5 del dossier.

7. Suite per a orgue mecànic. *Suite for a mechanical organ, WoO 33.* (Scherzo)

Obra original

Obra	<i>Suite for a mechanical organ-Scherzo</i>
Moviments	I. Adagio
	II. Scherzo (Allegro – Trio)
	III. Allegro
Instruments	Orgue
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Flauta travessera, contrabaix, oboè, clarinet, fagot, trompeta, vibràfon i piano
Fragment	Inici del segon moviment: "Scherzo"
Àudio del concert <i>Big Bang</i> <i>Beethoven</i>	

Aquesta és una de les peces que forma part del repertori per a orgue de Beethoven, i en l'"Scherzo" la flauta és el timbre d'orgue escollit per fer la melodia. Per això, en la versió d'E. Iniesta, la flauta travessera és l'encarregada d'interpretar la melodia. De la resta dels instruments, cal destacar el piano, que en la primera part de l'obra sovint reproduïx el mateix tipus d'acompanyament que fa la mà esquerra a la versió original d'orgue.

Una altra particularitat de la peça és que presenta dos estils, primer d'acord amb l'època en què va ser escrita i després adaptada al jazz. Per tant, és un bon exemple per apreciar-ne alguns dels trets característics i també diferenciadors.

Les propostes s'estructuren segons les parts de l'obra, que són:

Part I	Part II	Part III
Àudio: 0:00	Àudio: 0:31	Àudio: 1:38
Exposició tema clàssic	Variacions amb solos de jazz	Represa del tema en versió jazz
Melodia: Flauta (+ trompeta) Clarinet	Melodia: Solo 1: Trompeta (0:31) Solo 2: Flauta (1:17)	Melodia: Flauta (+ trompeta) Clarinet
Mètrica ternària	Mètrica quaternària	Mètrica ternària

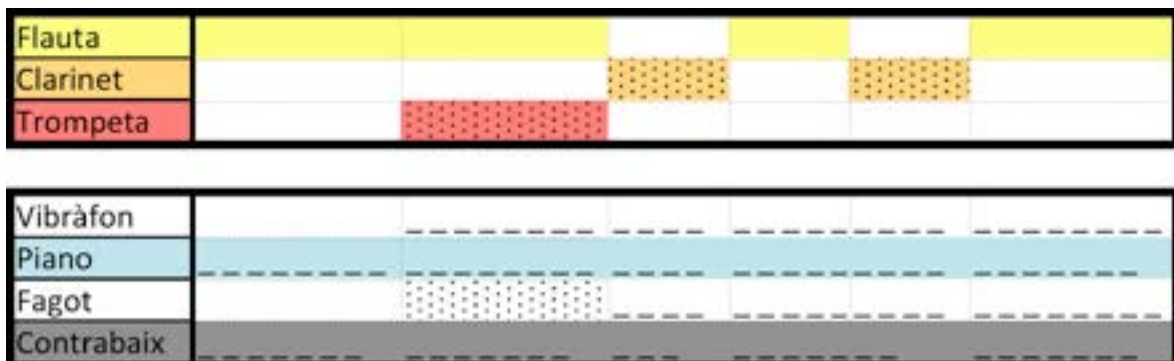
Per a la part I

1.- Melodia i acompanyament

- Escollar i demanar què els ha suggerit. Després deixar-los moure lliurement sense cap consigna.
- Seguir la melodia fent petits saltirons amb dos dits d'una mà sobre l'altre braç, que ha d'estar en posició horitzontal.
- Seguir l'acompanyament del piano donant petits cops amb les dues mans damunt la nostra panxa.
- Parlar del que representen els dos moviments: melodia i acompanyament i també del caràcter en conjunt. Recollir tots els altres aspectes que hagin pogut copsar.

2.- Com està organitzada?

Presentar l'esquema i relacionar-ho amb l'exercici anterior. Seguir-lo mentre l'escoltem i fixar-se en la funció dels instruments: melodia principal, segona veu i acompanyament.

3.- La mètrica

- Per parelles, marcar la pulsació fent èmfasi en l'accent ternari: mans juntes sols, mans dretes i mans esquerres amb la parella. Escollar bé l'inici per saber on hi ha el primer accent.
- Seguir l'esquema del fraseig per mitjà de les pulsacions-mètrica:

Pregunta			Resposta		
	(I)	I	(I)	I	I
I	I	I	I	I	I
I	I	I	I	I	I
I	I	I	I	I	I
I	I		I	I	

Per a la part II

1.- Identificació del canvi d'estil

- Escoltar i preguntar als nens sobre els canvis que identifiquen respecte de la part anterior. Vehicular el que han dit i tractar alguns dels elements característics del jazz.
- La improvisació de la trompeta sobre el tema inicial.
- Les seccions rítmica i melòdica i els instruments que la integren.

2.- La pulsació i l'accent

- Moure's lliurement i explicar les sensacions que els produeixen els seus moviments. Diferències respecte del primer fragment. Per què els sembla que passa.
- Parar atenció en la bateria:

Acompanyar l'audició. Ha canviat la mètrica (4/4) respecte de la primera part.

Fer adonar de l'accent propi del jazz en la segona i quarta pulsació reforçat pel xarles de la bateria.

Per a la part III

- Reconèixer el tema inicial, ara interpretat amb paràmetres jazzístics.

Parlar de les semblances i les diferències en la secció melòdica i en la secció rítmica i la recuperació de la mètrica ternària. Fer especial atenció a l'acompanyament de la bateria pel fet d'acompanyar un ternari.

8. Sonata per a piano. Sonata per a piano núm. 19, op. 49.I (Rondo)

Obra de referència i de l'audició

Obra	<i>Sonata per a piano núm. 19</i>
Instruments	Piano
Àudio i vídeo de l'obra	
Partitura: pàg. 4, 5 i 6 (8 compassos)	

L'audició

Igual que l'original	Piano
Fragment: 4:42 – 5:56	Inici del “Rondo” (2n moviment)
Àudio del concert <i>Big Bang</i> <i>Beethoven</i>	

El fragment de l'audició correspon a l'inici del “Rondo”, que és el segon i darrer moviment de la *Sonata*. Com que només n'escoltem un fragment, no és possible visualitzar la forma del rondó, però ja sigui en aquesta o en alguna altra de les sonates que s'interpreten al concert, seria recomanable donar unes pinzellades del que és una sonata en tant que gènere.

1.- Escoltar i compartir

Escoltar l'obra des del lloc i demanar primeres impressions.

Recollir el que els nens comentin, tant pel que fa a sensacions com a elements musicals. En funció de les seves intervencions, encaminar les següents activitats segons els interessos manifestats.

2.- Seguir la pulsació a través del moviment amb desplaçament i sense

- Escoltar i seguir la pulsació de compàs caminant lliurement per l'espai; vetllar perquè siguin curiosos en el moviment, tant quant a precisió respecte de la pulsació, com en la manera de reflectir el pas del temps, és a dir que les passes entre pulsacions no siguin a batzegades, sinó que mostrin el cos en moviment constant.
- Seguir la pulsació de temps (negra amb punt). Completar el que s'ha fet abans: primera pulsació de compàs avança peu dret i en la segona el peu esquerre es desplaça per posar-se al costat. Al compàs següent el peu que s'avança per marcar la primera pulsació serà l'esquerre i el peu dret es posa al seu costat just en la segona pulsació, i així es va seguint.
- Fer parelles, demanar que segueixin la pulsació de manera coordinada: pot ser amb moviment de peus i braços o només de braços.

3.- Melodia i acompanyament

Després de les audicions anteriors s'haurà aconseguit un cert nivell d'interiorització de l'obra, i en conseqüència serà un bon moment per fixar-se en la melodia i l'acompanyament. Demanar que expliquin alguna particularitat o característica de la melodia i/o l'acompanyament.

Proposem tres aspectes per esmentar:

- Comparar l'acompanyament de corxeres amb el de semicorxeres.
- Captar algunes de les seves frases. Proposar fixar-se només en l'inici i transcriure l'estructura: a a' b a' (octava alta) pont (des del minut 0:00 al 0:25).
- Mostrar l'escriptura rítmica de l'acciaccatura o recolzament breu

Al llarg del fragment aquest adorn apareix en més d'una ocasió. El docent pot ajudar a identificar-lo. Un dels llocs on es repeteix molt i que podem seguir a la partitura és des del minut 0:25 fins al 0:37

4.- Proposta coreogràfica

La intenció d'aquesta proposta és gaudir de la música a través del moviment, que a la vegada representa el fraseig, el caràcter i algun altre element musical. Una vegada fet, no cal analitzar res, es pot fer només pel plaer de moure'ns i ballar mentre escoltem la música, o no, també es poden buscar relacions.

Partim d'una posició en rotllana.

Proposta de seguir la peça amb moviments. En algunes parts segueixen la pulsació i en d'altres la melodia. Ens posem en rotllana.

0:00 Desplaçament lateral cap a la dreta amb el pas proposat al primer exercici per seguir la pulsació de negra amb punt.

- 0:05 El mateix que l'anterior, però cap a l'esquerra.
- 0:10 Quiets al lloc i mirant al centre de la rotllana, moure braços cap endavant i retrocedir.
- 0:15 Repetir el moviment inicial (pulsació amb desplaçament lateral cap a la dreta).
- 0:20 Quiets i mirant al centre. Ulls oberts indicant sorpresa i mirant a diferents llocs de la sala.
- 0:25 Moure els braços com si fossin dues ales, lliurement i amb petits desplaçaments.
- 0:37 Recollir braços i tornar al lloc.
- 0:40 Tornar a moure els braços com si fossin dues ales intentant seguir els dibuix melòdic i els saltirons de les notes de recolzament breu.
- 0:59 Agafats de les mans, fer moviment de gronxar fins al final.

9. Sonatina per a mandolina i piano. *Sonatina per a mandolina i piano en Do menor nùm. 1 WoO 43*

Obra de referència

Obra	<i>Sonatina en Do menor, WoO 43 nùm. 1, per a mandolina i piano</i>
Instruments	Mandolina i piano
Àudio i vídeo de l'obra original	
Partitura: pàg. 4, 5 i 6 (8 compassos)	

L'audició

Adaptació instrumental	Contrabaix, flauta travessera, fagot, mandolina, bateria i piano
Fragment	Tema de la Sonatina
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

Beethoven va escriure aquesta Sonatina per a mandolina i piano. La versió que sentirem al concert és molt semblant a l'original, però amb canvis tímbrics. La melodia de la mandolina ara és interpretada per diferents instruments, que es van passant les frases. Per la seva part, l'acompanyament regular del piano es manté sustentat per altres instruments. En conjunt, la varietat tímbrica hi dona un altre color. Tot i que la mandolina no perd el seu protagonisme, resulta una bona audició per focalitzar l'atenció en el seu timbre i en la particularitat de tocar les notes fent petits trèmolos sobre cada una. El caràcter delicat i suau de la melodia ens convida a fer activitats reposades però no exemptes de moviment.

Estructura simplificada:

Melodia.	Frases		Melo.	Frases		Melod.	Frases	
Mandolina	I I I I I I I I	A	Mando- lina	I I I I I I I I	D	Flau + fag-man	I I I I I I I I	E'
	I I I I I I I I	B		I I I I I I I I	F		Mandol + va	I I I I I I I I
Flau + fag	I I I I I I I I	A	Flaut + mand	I I I I I I I I	D	Flau + fag-man	I I I I I I I I	E'
	I I I I I I I I	B		Mand.	I I I I I I I I		E	Man. Fl, fg,vib,vc
Mandolina	I I I I I I I I	C						
Mand+fag +fl	I I I I I I I I	D'						

1.- Compàs 6/8, fraseig (8 pulsacions)

· A la primera part (0:00-1:11), caminar seguint la pulsació de negra amb punt tot fent una mica de balanceig, segons la proposta següent de moviment. Cal cuidar molt que el moviment sigui continuat i delicat, tal com ens expressa la música.

- A: caminar endavant (fer moviment de la passa lentament perquè duri tota la pulsació).

- B: fer mitja volta i tornar al lloc de partida.

- C: agafar-se les mans per parelles i caminar endavant.

- B: deixar-se anar de les mans, fer mitja volta i tornar al lloc de partida.

· A la segona part (a partir d'1:12)

Continuar amb el mateix desplaçament, que es fa lliurement per l'espai, i al mateix temps marcar la subdivisió ternària amb les mans. En el primer (1,2,3) temps amb les mans enlaire i en el segon (4,5,6) amb les mans avall.

Fer observar el canvi de tempo i, en conseqüència, el canvi de caràcter, que demanarem que quedi reflectit en el seu moviment.

Si es vol, es pot escriure l'equivalència a la pissarra.

2.- El ritme de l'acompanyament a la primera part

· Picar molt suaument, juntament amb l'audició, el ritme de l'acompanyament.

· Repetir la coreografia, en aquest cas marcant amb els peus el ritme regular i obstinat de l'acompanyament:

Escriure el ritme.

3- Anàlisi de la peça

· Seguir el fraseig mitjançant les pulsacions de l'esquema inicial i fixar-se en:

- Totes les frases tenen vuit pulsacions.

- Els instruments que interpreten la melodia segons les frases.

- El so dels trèmolos de la mandolina.

- L'estructura.

- El canvi de tempo.

- El pas del mode menor al major en el primer canvi de tempo.

- Els inicis amb anacrusi.

4- La continuïtat de les frases

· Per fer sentir la continuïtat de la frase, podeu servir-vos d'algun material que permeti visualitzar-ho, per exemple una corda.

Poseu una cadira de cap per avall, de manera que quedin les quatre potes damunt de la taula. Amb un cordill gruixut, feu-lo córrer a poc a poc d'una pota a l'altra sense haver de parar mai, això vol dir que el recorregut entre pota i pota ha de durar 8 pulsacions. A l'inici de la frase següent es fa canvi de sentit en direcció cap a l'altra pota, i així successivament. Les frases corresponents a les lletres C i B', millor feu-les en diagonal, i així es començaran les altres dues parts al mateix lloc.

Podeu fer que els nens només observin o que ho facin ells. Aquest és un punt de partida que podeu variar amb altres propostes semblants que ajudin a sentir la continuïtat de les frases, des del seu inici fins al final.

5- Creació

· Una vegada l'estructura està interioritzada, fer un exercici de creació sobre una base rítmica com la de l'audició. Es pot donar feta o deixar que la inventin els nens. Sobre aquesta base rítmica, compondre una melodia de 8 pulsacions com les frases de l'audició.

6- Partitura d'orquestra (*)

· Observar les dues primeres frases a la partitura d'orquestra –que es troba al capítol 5 del dossier– i veure-hi alguns dels elements musicals treballats:

- L'ordre d'intervenció dels instruments.

- L'escriptura del trèmol en la mandolina.

- El ritme de l'acompanyament del piano que ja s'havia treballat a l'exercici 2.

(*)La partitura es troba al capítol 5 del dossier.

10. Sonata per a piano. *Sonata per a piano n.º 20, op. 49.2* (Tempo di minuetto)

Obra de referència

Obra	<i>Sonata per a piano, op. 49 n.º 20</i>
Moviments	I. Allegro ma non troppo II. Minueto
Instruments	Piano
Àudio i vídeo de l'obra original Minuet: 4:31	

L'audició

Adaptació instrumental	Flauta travessera, oboè, clarinet, vibràfon, cajón, palmes i piano
Fragment	Inici del tercer moviment: "Minueto"
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

Al concert s'interpreten dues versions enllaçades d'aquesta *Sonata*: una de piano sol, fidel a la versió de Beethoven, i l'altra arranjada per a diferents instruments i amb un fort component rítmic aflamencat.

Aquesta melodia devia agradar molt a Beethoven, perquè la va fer servir en el minuet del *Septimino*, obra probablement coneguda pels nens perquè sovint ha estat utilitzada pels mitjans de comunicació. El seu to alegre i juganer l'apropa a les cançons populars de la regió del Rin.

Per a la versió original (fins al minut 1:15)

1.- Imitació o lectura del tema

- Per a aquells que practiquen la lectura ritmicomelòdica a l'aula, la primera frase del tema, transportada a Do major, és una bona manera d'introduir aquesta audició.

També hi ha la possibilitat de treballar-la per imitació.

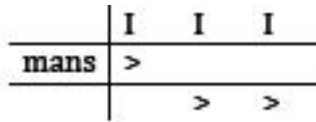
- És molt aconsellable fer una primera audició mitjançant el vídeo proposat, per entrar en el caràcter i l'ambient de la peça i per observar les mans de l'intèrpret, Daniel Barenboim.
- Tot seguit, escoltar la versió del concert, on es podrà apreciar un canvi de tempo i, també, com a partir del minut 0:38 s'hi van incorporant altres instruments.

2- Seguir i sentir la mètrica ternària

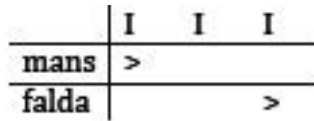
- El tempo de la peça és molt adequat per poder sentir i seguir la mètrica ternària. Proponem seguir-la picant de mans o amb altres sonoritats de les maneres següents:
- Picant la primera pulsació del compàs:

	I	I	I
mans	>		
falda			

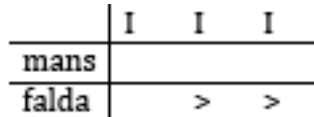
- Picant les tres pulsacions, però la primera amb un timbre diferent:

- Picant la primera i la tercera pulsació:

- Picant la segona i la tercera pulsació:

Quan se'n tingui un cert domini, alternar diferents possibilitats en una mateixa audició. Fer els canvis respectant les frases.

Per a la versió amb arranjament (a partir del minut 1:15 de l'àudio)

3.- Melodia i acompanyament

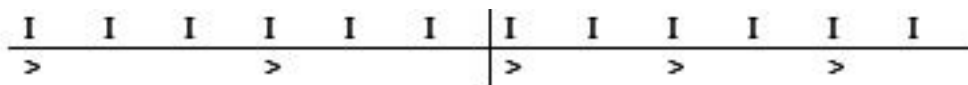
- Escoltar la segona versió. Parlar de les diferències.
- Seguir l'acompanyament amb moviment. Fixar-se en l'estructura i en les sonoritats. Comentar-les.

	Tema inicial	Desenvolupament	Tema inicial
Melodia	PIANO		
Acomp.	Vent Guitarra Contrabaix	Palmes Cajón Contrabaix	Guitarra Palmes Cajón Contrabaix

- Seguir amb moviments de braços i mans la melodia que fa el piano.
- Fer dos grups i cada un seguir una cosa diferent. Tenir en compte l'estructura per fer una petita coreografia.

4.- Hemiòlia

- Encara que en segons quins grups resulti difícil, podeu provar de picar amb les mans l'hemiòlia de la part central de la peça, just quan la música pren un aire de buleria.

Primer practicar sense la música per agafar agilitat. Posteriorment acompanyar la música amb aquesta alternança d'accents. Procurar imitar la sonoritat de les mans que se sent en l'enregistrament.

11. Sonata per a violí. Sonata per a violí núm. 5, op. 24, “la Primavera”. (Allegro)

Obra de referència

Obra	<i>Sonata per a violí núm. 5, op. 24</i>
Moviments	I. Allegro
	II Adagio molto espressivo
	III. Scherzo: allegro molto
	IV. Rondo: Allegro ma non troppo
Instruments	Violí i piano
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, contrabaix, clarinet, trompeta, guitarra elèctrica, vibràfon, bateria i piano.
Fragment	Inici del primer moviment: “Allegro”
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

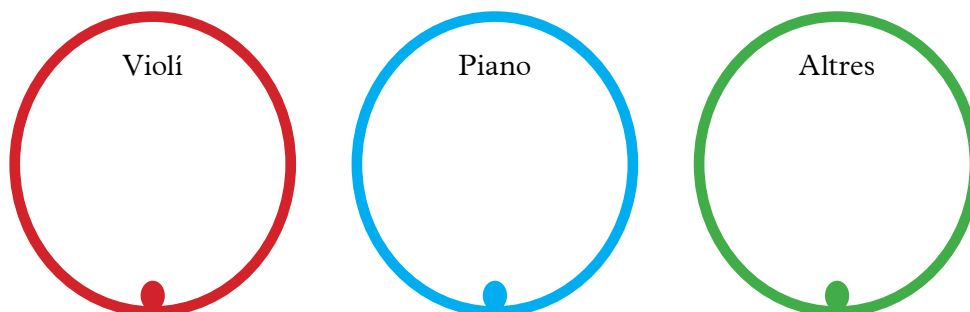
Aquest arranjamnt de la *Sonata per a violí i piano* a un conjunt d'instruments electrònics i acústics dona lloc a una sonoritat diferent en què violí i piano comparteixen protagonisme amb altres instruments. Al mateix temps, nous instruments i nous ritmes fan sobresortir l'acompanyament, tot donant lloc a unes sonoritats que van més enllà de l'obra i l'època de Beethoven.

1.- Primera audició

- Escotar-la amb els ulls tancats i demanar què els ha suggerit. Deixar que expliquin les seves impressions, tant a nivell de sensacions com de descoberta dels elements musicals. Es farà més incís en aquelles intervencions relacionades amb el caràcter de la música. A continuació es proposa una nova escolta perquè els nens l'acompanyin amb petits moviments d'acord amb els matisos de caràcter expressiu.

2.- Estructura i timbre de la melodia

- Dibuixar tres cercles i resseguir-ne cada un, segons que faci la melodia el piano, el violí o d'altres. Cal tenir en compte el fraseig i començar les frases sempre al punt que està marcat.

- Parlar dels altres instruments: tant de la melodia com de l'acompanyament.
- Extreure o seguir l'ordre de l'estructura segons instruments que fan la melodia.

Intro	A	Av	Pont	A
Vibràfon	Violí	Piano	Trompeta (sordina)	Corda Trompeta

- Parlar dels instruments que es reconeixen en l'acompanyament i aprofitar per parlar de la doble funcionalitat del piano.

3. - Crear una coreografia

- Tot el treball de seguiment de la melodia i de reconeixement tímbric en relació amb l'estructura haurà anat establint referents que ara els alumnes poden utilitzar per crear la seva pròpia coreografia. Se'ls demanarà que respectin el caràcter de la música tal com s'ha treballat en l'activitat 1.

12. Cinquena Simfonia. *Simfonia núm. 5, op. 67. (Allegro con brio)*

Obra de referència

Obra	<i>Simfonia núm. 5</i>
Moviments	Allegro con brio
	Andante con moto
	Allegro
	Allegro
Instruments	Orquestra simfònica
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet, fagot, trompeta i timbales .
Fragment	Inici del primer moviment: "Allegro"
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

1.- El motiu rítmic

- Imitar o llegir el motiu rítmic que dona lloc a l'obra. Començar en un temps lent i progressivament anar-lo fent més ràpid.
- Fer variants tímbriques

- Fer dos grups i encadenar el motiu de dues maneres:

A cada dos compassos	A cada compàs
(b) 	(c)

- Distribuir 4 o 5 alumnes per l'aula amb un instrument per interpretar el motiu rítmic. El docent va donant entrades aleatòries i combina les entrades espaiades amb d'altres més encadenades.

2- El motiu melòdic

- Repartir carillons i/o xilòfons, en grups de dos o tres nens, i demanar que toquin el ritme del motiu anterior combinant només dues notes. Si no surt de manera espontània o intuïtiva, es proposa tocar el dibuix del tema. La consigna és: tres notes repetides i la quarta una tercera descendent. Tots fan el motiu començant per la nota que volen. El mestre dirigeix i fa tot tipus de combinacions. Demana si coneixen aquest motiu.
- Tocar els dos motius inicials de la simfonia:

En funció del nivell musical dels nens, comparar els dos motius melòdics i fer notar que la distància entre els dos sons no és el mateix, primer és una tercera major i després una tercera menor.

3.- Gaudir de l'audició i parlar sobre la música

- Fer una primera audició pel plaer d'escoltar.
- Conversar sobre les sensacions i el coneixement previ de l'obra.
- Fer-ne noves audicions i conversar sobre:
- Un motiu ben curt és el protagonista del tema d'aquesta simfonia.
 - Adjectivar la música i parlar del seu caràcter. És sempre igual?
 - El moment quan s'inicia un canvi d'ambient, un segon tema més dolç, en què canvia el to i el mode.
 -
- Escoltar i dirigir, especialment les entrades del motiu.

4- La partitura d'orquestra(*)

L'observació de l'inici de la partitura d'orquestra ens permet:

- Observar les petites variacions del dibuix melòdic respecte del motiu inicial. Quan i quins instruments hi intervenen. Com es passen el motiu entre ells.
- Escoltar l'obra original i seguir les entrades d'aquests instruments a l'inici del moviment en la partitura.

5.- Creació

Donar pautes sobre com elaborar per grups una petita composició a l'estil de la *Cinquena Simfonia* de Beethoven. Ordre:

- Crear un motiu rítmic curt.
- Buscar petites melodies que ens agradin amb el ritme que s'ha creat.
- Combinar el motiu rítmic sense melodia amb el motiu amb melodia.
- Construir una petita composició, tot conservant sempre el mateix ritme, jugant amb l'alternança del timbre i permetent la possibilitat de variar-hi alguna nota, tal com també s'ha observat que va fer Beethoven.

(*)La partitura es troba al capítol 5 del dossier.

13. Concert per a violí en Re major. *Concert per a violí i orquestra, op. 61. (Allegro ma non troppo)*

Obra de referència

Obra	<i>Concert per a violí i orquestra en Re M, op. 61</i>
Moviments	I. Allegro ma non troppo II. Larghetto III. Rondo. Allegro
Instruments	Orquestra i violí solista
Àudio i vídeo de l'obra original A partir minut 2:47	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet, fagot, trompeta i timbales
Fragment	Segon tema del 1r moviment: Allegro ma non troppo
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

1.- Imitació o lectura de la primera frase del tema

- Imitar o llegir el motiu rítmic del tema.

- Cantar el tema per imitació (escrit en Do M), amb nom de notes i veient la partitura. Si el nivell dels nens ho permet, cantar-la per lectura, però fent abans alguns exercicis d'imitació amb els girs melòdics del tema.

Si s'aprèn el tema per imitació, es pot demanar als nens que piquin el ritme anterior repetides vegades seguides i el mestre canta a sobre. Reconèixer el canvi de ritme al darrer compàs.

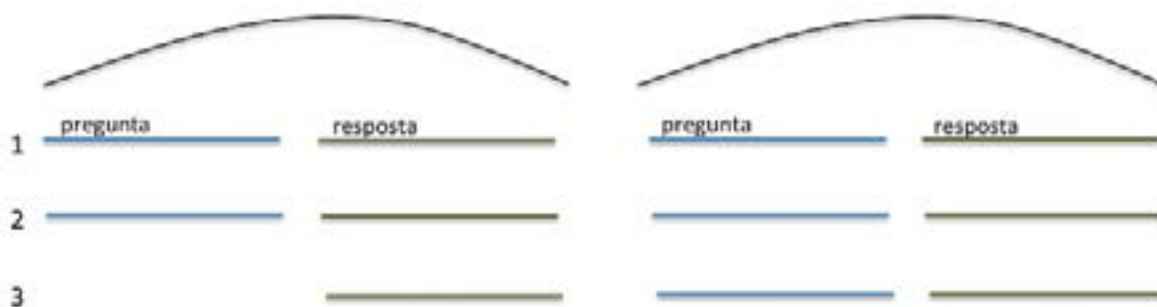

- Cantar la melodia acompanyada d'un gest que indiqui la línia melòdica simplificada. Es pot fer un quart de cercle amb una mà per a la pregunta i l'altra quart de cercle amb l'altra mà per a la resposta.

2.- Reconeixement del tema

- Visualitzar o només escoltar el so del vídeo de l'obra original a partir del minut 2:47 fins al 3:36 i anar seguint la línia melòdica amb el mateix gest que s'ha fet en l'exercici anterior. Si es vol es pot ser més precís en els dibuixos de la direccionalitat en les variants de les respostes a partir de la segona frase.
- Després seguir-ho en l'esquema següent

3.- La partitura d'orquestra (*)

El docent ajuda a observar les diferents frases del tema assenyalant-les amb colors. Escoltar l'obra i seguir-les:

- Fixar-se amb els instruments que interpreten la simfonia i amb l'ordre que estan col·locats en la partitura: corda, percussió, vent metall, vent fusta.
- Situar a la partitura l'ordre dels instruments tal com s'interpreten les frases: 1) vent fusta. 2) violins. 3) vent fusta + violins.
- Buscar l'acompanyament que fan les timbales, els instruments de vent quan no fan la melodia així com les cordes (violes, violoncels i contrabaix).
- Contrastar totes aquestes observacions amb el so i la imatge del vídeo. Escoltar i seguir la partitura.

4.- Escoltar fins al solo del violí

El fragment de l'obra que s'interpreta en el concert correspon a una part del tutti, però a l'aula podem fer escoltar fins a arribar al fragment de la solista. D'aquesta manera, podrem mostrar de veritat la particularitat del concert.

Proposem mirar el vídeo fins al minut 5:06.

5.- Escoltar el fragment de la versió del concert i comentar coincidències i diferències

6.- Creació

A partir del tema que s'ha cantat en Do M, demanar que l'interpreten en un instrument de placa o teclat i en facin petites variants. Després, que busquin algun acompanyament per fer amb un instrument de membrana inspirant-se en el paper de les timbales en l'obra.

(*)La partitura es troba al capítol 5 del dossier.

14. Quartet de corda. *Quartet corda n.º 9, op. 59/3 (Allegro molto)*

Obra de referència

Obra	<i>Quartet corda n.º 9, op. 59/3</i>
Moviments	I. Andante con moto – Allegro vivace
	II. Andante con moto quasi allegretto
	III. Menuetto grazioso
	IV. Allegro molto
Instruments	Quartet de corda: violí 1, violí 2, viola i violoncel
Àudio i vídeo de l'obra original 26:14	

L'audició

Igual que l'original	Quartet de corda: violí I, violí II, viola i violoncel
Fragment	Inici del quart moviment: “Allegro molto”
Àudio del concert <i>Big Bang</i> <i>Beethoven</i>	

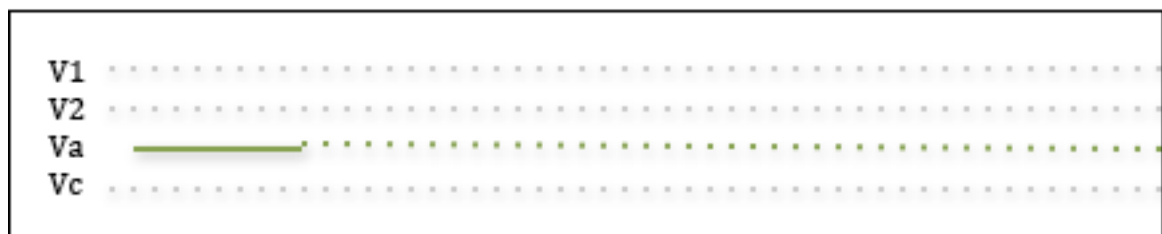
La versió és la mateixa que va fer Beethoven. Per tant, pot ser un bon moment per tractar la formació del quartet de corda.

1.- El quartet de corda i els trets de l'obra

- Escoltar una versió en vídeo (qualsevol dels esmentats). Observar:
 - Els instruments, recordar-ne les parts més essencials.
 - La disposició corporal dels instrumentistes quan toquen el seu instrument.
 - L'agilitat per interpretar una música tan ràpida.
 - La complicitat entre ells per anar sincronitzats.
 - Els elements musicals més rellevants: tempo ràpid, entrades acumulatives, dinàmiques...

2.- Les entrades acumulatives

- Observar de nou el vídeo, indicar cada vegada que comença el tema, i fixar-se si els instrumentistes comencen tots a la vegada.
- Constatar que el tema es va repetint, escoltar la música i indicar/pintar a l'esquema següent l'ordre com entren els instruments.

V1 V2 Vc

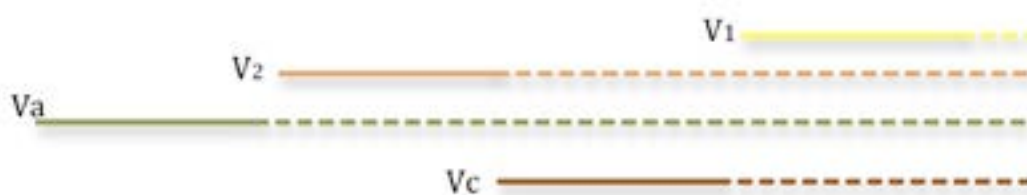
3.- Pulsació de compàs i entrades de les veus

- Escoltar i marcar la pulsació de compàs (10 pulsacions pel tema), anar canviant de timbre quan entra un nou instrument. Si es vol, es pot seguir el tema a la partitura.

4.- Acompanyar l'audició

- Servint-se de l'esquema anterior, ja completat, acompanyar la peça fent les entrades acumulatives.

Fer quatre grups, picar la pulsació segons el grup-instrument que representi. Cada grup un timbre diferent. Acabat el tema, la intensitat del so ha de ser més suau. Es pot deixar llibertat de continuar amb els timbres que es vulgui i sempre d'acord amb les dinàmiques de l'obra.

Un alumne pot fer de director: marcar les entrades i les dinàmiques.

5.- Moviment i caràcter amb moviment

- Reflexionar sobre com podria ser el moviment i els desplaçaments en aquesta peça d'acord amb els seus trets musicals. Explicitar la importància de la concordança amb el ritme, el tempo i el caràcter.

- Fer grups de quatre nens, un per cada veu-instrument, i entrar en acció a mesura que la música ho indica.

- A la primera part, desplaçar-se de manera lliure amb el tema, però quan no, mantenir-se en un lloc discret de l'aula i amb un moviment més reduït.

Variant: fer grups de quatre i se'ls dona un objecte. Cada nen balla amb l'objecte quan sona el tema de l'instrument adjudicat; al final ha de lliurar l'objecte al nen següent.

- A la segona part cada grup busca moviments que impliquin una coordinació entre ells.

Poden tenir en compte els moments en què es distingeix melodia i acompanyament, dels que no.

15. Clar de lluna. Sonata per a piano nùm. 14, op. 27 nùm. 2. (Adagio sostenuto)

Obra original

Obra	<i>Sonata per a piano, op. 27 nùm. 2, “Clar de Lluna”</i>
Moviments	I. Adagio sostenuto
	II. Allegretto
	III. Presto Agitato
Instruments	Piano
Àudio i vídeo de l'obra original 26:14	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, mandola i piano
Fragment	Inici del primer moviment: exposició del tema
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

La versió és la mateixa que va fer Beethoven. Per tant, pot ser un bon moment per tractar la formació del quartet de corda.

1.- El missatge del títol de l'obra

- Demanar als nens que expliquin què entenen ells per “Clar de Lluna”, que busquin imatges d'un clar de lluna i que expliquin també si alguna vegada s'han parat a contemplar-ne un i en quin indret o paisatge eren, què feien...
- Descriure com s'imaginen que seria una música que descrivís un clar de lluna. Anotar els trets musicals que segons ells hauria de tenir.

2.- Crear un ambient musical per a un clar de lluna

- Preparar la classe amb diferents petites agrupacions d'instruments, que s'hauran seleccionat entre aquells instruments i objectes que es consideri que poden donar lloc a ambients paral·lels als de l'obra de Beethoven.
- Formar grups de tres o quatre nens per cada un dels racons. Han de fer la seva versió musical d'un clar de lluna. Si ho creuen necessari, poden canviar algun instrument o afegir-ne respecte dels que se'ls ha assignant inicialment. Al final, cada grup exposa davant dels companys la seva composició i explica el perquè de la música.

3.- Audició de l'obra original

- Escotar l'inici de la versió original. Comentar impressions, semblances i diferències en relació amb les versions fetes pels nens d'un clar de lluna.
- Observar que l'únic instrument que intervé és el piano i que podem distingir-ne molt clarament dos plans sonors: melodia lenta i de sons llargs, i un acompanyament ininterromput d'arpegis ascendents.
- Fer-los escriure amb grafia arbitrària els dos plans sonors.

melodia
acompanyament

4.- Audició de l'obra del concert

- Escoltar la versió del concert i seguir en algun dels esquemes que acabem de dibuixar.
 - Preguntar si ha anat bé?

5.- Melodia i acompanyament

- En rotllana, escoltar i seguir l'acompanyament amb petits moviments que cadascú s'inventa; quan ja hi ha certa fluïdesa, el docent va indicant el moviment d'alguns nens i els altres imiten el seu gest.
- Fer parelles per seguir la melodia: un agafa les mans de l'altre i li fa fer moviments amb els braços. Després canviar.
- Finalment els preguntem sobre els instruments que interpreten aquesta versió. Una bona part de la melodia la fa la guitarra, mentre que els altres instruments s'encarreguen de l'acompanyament.

16. Sisena Simfonia. *Simfonia núm. 6, op. 68 (Allegro ma non troppo)*

Obra de referència

Obra	<i>Simfonia núm. 6, "Pastoral"</i>
Moviments	I. Allegro ma non troppo
	II. Andante molto mosso
	III. Allegro
	IV. Allegro
	V. Allegretto
Instruments	Orquestra simfònica
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet i fagot
Fragment	Inici del primer moviment: primer tema
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

La publicació d'aquesta simfonia l'any 1826 duia la inscripció: "Simfonia Pastoral *a la memòria de la vida al camp*". Amb aquesta simfonia Beethoven diu que vol expressar les seves sensacions subjectives i allunyar-se de les descriptives. El primer moviment té a veure amb el despertar de les impressions agradables quan s'arriba al camp.

Per a la primera part

1.- Els motius del tema

- Escoltar i imitar els motius del tema interpretats pel docent.
Després picar els ritmes i cantar les melodies.

Una melodia amb un motiu rítmic que es repeteix

1

p

2

3

Motiu rítmic bàsic de la simfonia

- Quan estiguin gairebé memoritzats, fer tres grups, un per cada un dels quatre motius. Dirigir fent diferents combinacions.
- 2.- Compartir i gaudir de l'audició col·lectiva
- Escoltar la primera part de l'audició en l'obra original (vídeo) anunciant que sentiran els motius que acaben de cantar perquè la reconeguin. Doneu el plaer d'escoltar-la diferents vegades i deixar-se portar per la música.
- 3.- Què ens suggereix?
- Preguntar sobre com senten aquesta música, què els suggereix, i si hi haguessin de posar un títol, quin seria?
 - Escoltar la versió que sentiran en el concert fins al minut 0:37 i preguntar sobre la introducció d'alguns sons diferents. Amb què els deuen fer? ¿Potser ajuda a pensar en el títol de l'obra?
 - Continuar l'audició fins al final. Preguntar si han variat de l'opinió inicial. Compartir les argumentacions.
 - Explicar la idea que tenia el compositor quan la va compondre.
- 4.- Visualitzar la partitura (*)
- Retornar als motius treballats a l'inici i seguir l'ordre de la seva intervenció en la partitura.
- 5.- Comparar la sonoritat de la primera i la segona parts
- Demanar que es fixin en els elements musicals, semblances i diferències entre la primera part ja analitzada i la posterior:
 - Ampliació d'instruments, especialment vent, i ampliació rítmica.
 - El motiu rítmic inicial continua present quasi tota l'estona, ampliat i de vegades iniciant-se en la segona pulsació del compàs en comptes de la primera.
 - Els plans sonors: melodia, acompanyament, les dinàmiques.

(*) La partitura es troba al capítol 5 del dossier.

17. Minuet en Sol major . *Minuet en Sol major, WoO 10*

Obra original

Obra	<i>Minuet en Sol, WoO 10</i>
Moviments	Adagio sostenuto
	Allegretto
	Presto agitato
Instruments	Piano
Àudio i vídeo de l'obra original 26:14	
Partitura	

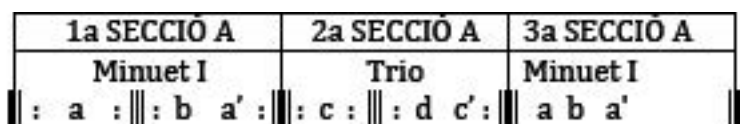
L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, corn anglès, clarinet, fagot, fiscorn, mandolina, <i>kalimba</i> i vibràfon
Fragment	Inici del primer moviment: “Adagio sostenuto”
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

Més conegut com a *kalimba* (en anglès), aquest és un instrument idiòfon africà que rep diferents noms (en francès: *sanza, kisanji...*), segons el lloc. El Termcat recull la forma sansa. A l'enllaç següent, en trobareu informació i imatges: <http://www.kaypacha.com.ar/instrumentos/kalimba.htm>. A l'obra surt a l'inici, però no és fàcil reconèixer-la. Podeu preparar els nens per quan vagin al Palau.

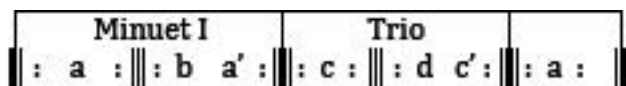
1.- L'estructura del minuet

- D'acord amb l'època de Beethoven, aquest és un minuet amb trio.
- Té l'estructura següent: ascendents.

Escoltar la versió original, seguir l'estructura i amb les mans dibuixar la música intentant reflectir-ne les dinàmiques.

- En la versió d'E. Iniesta, la darrera secció s'ha escurçat, tot convertint-se en:

Tot i que és una estructura llarga, pot interessar treballar només la secció del minuet o la del trio. Tant en l'una com en l'altra es poden observar les variants dels temes quan es tornen a repetir, entre a i a' o entre c i c'. Per fer això és útil servir-se de la partitura de piano, perquè en una mateixa pàgina es pot observar la mateixa frase amb variació i sense. (*)

2.- Les frases i els instruments

- Una de les peculiaritats de la versió d'E. Iniesta és l'alternança dels instruments de vent entre les frases del Minuet 1 i de les diferents famílies en el Trio. Aquesta peça és molt idònia per identificar el so del vibràfon, tant quan és l'encarregat de fer la melodia com quan intervé en l'acompanyament.

Esquema resum

SECCIÓ 1

	a	a	b	a'	b	a'
MELODIA	fagot	flauta	corn anglès i corda	flauta	flauta i corn angl. vi 2	flauta fagot

SECCIÓ 2

	c	c	d	c'	d	c'
MELODIA	vibràfon	mandolina	fagot amb corn anglès contrabaix	vibràfon	fagot amb corn anglès contrabaix	clarinet

SECCIÓ 3

	a	a
MELODIA	vent i corda	vent i corda

3.- Cèl·lules rítmiques i mètrica

- En funció del nivell musical dels nens, es pot treballar el motiu rítmic de la frase A, per lectura abans d'escoltar l'audició, o per seguir-lo, una vegada ja l'heu escoltat.

- Comparar els ritmes entre si i aprofitar per fer alguna cadena i algun exercici de reconeixement.
- Marcar, tot picant a dues parts diferents del cos, l'alternança d'accent de la mètrica ternària variant el timbre de la primera pulsació en relació amb les altres dues.

Fer dos grups: mentre l'un pica la pulsació ternària, l'altre pica els ritmes.

Fer el mateix mentre escolteu l'audició. Podeu picar el ritme a la primera secció i la pulsació al trio. Aneu canviant els grups.

(*) La partitura es troba al capítol 5 del dossier.

18. Quartet de corda. *Quartet de corda núm. 4, op. 18. (Allegro)*

Obra original

Obra	<i>Quartet de corda núm. 4 Op. 18</i>
Moviments	I. Allegro ma non tanto
	II. Andante scherzoso quasi Allegretto
	III. Minuetto Allegretto
	IV. Allegro
Instruments	Orquestra simfònica
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, corn anglès, clarinet, fagot, fiscorn, bateria i esponges
Fragment: fins a 1:37	Inici del quart moviment: "Allegro"
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

La versió de la peça que s'interpreta en el concert està arranjada a l'estil Django. Això és un estil de jazz dins del *swing* que s'anomena *gypsy jazz* o jazz Manouche, d'origen francès. Aquest estil es coneix amb el nom de Django com a reconeixement a Django Reinhardt, un gran guitarrista *manouche*, que va saber conjuminar la llibertat i expressió de la improvisació del jazz americà dels anys trenta, amb els colors particulars, el fraseig i el virtuosisme propi de la música gitana.

1.- Primeres impressions sobre l'obra original

- Escollar l'obra en l'enllaç proposat fins al minut 1:37 sense donar cap indicació. Preguntar sobre les primeres sensacions i recollir el que els nens diuen. Escollar i deixar dir. En cas que no facin èmfasi als elements musicals, conduir la conversa cap als més rellevants.
 - Contrast de caràcter entre la secció central i les altres dues.
 - Estructura a grosso modo:

SECCIÓ A	SECCIÓ B	SECCIÓ A
----------	----------	----------

- Instruments: si heu mirat el vídeo, posar nom als instruments que s'han observat i recordar el nom de la formació: quartet de corda. En cas que només poseu l'àudio, identificar la família.

2.- Escolta de la versió del concert

- Identificar que la melodia i l'estructura són iguals a les de la versió original.
- Adonar-se dels canvis en la instrumentació, caràcter i especialment en l'estil. Especificar els trets de la secció A i comentar que estan escrites en estil Django.

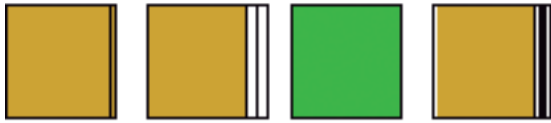
3.- L'estructura de la secció A

Per grups, identificar l'estructura servint-se de les cartolines següents:

Preparar l'exercici observant on rau la diferència i fer hipòtesis sobre el que deu representar en la música. Fer les audicions que calguin per ordenar-les degudament.

Escoltar la reexposició de la secció A i donar les cartolines següents perquè les recol·loquin al lloc que sigui necessari.

3.- L'estructura de la secció A

Per grups, identificar l'estructura servint-se de les cartolines següents:

4.- Instrumentació

· A la secció A:

- Una vegada construïda l'estructura de la secció A, seguir-la en el següent esquema amb la incorporació dels instruments que fan la melodia

Introducció	a	a'	a	a'		a''		a''
	Violí	Violí	Violí	Violí		Violí		Violí
					b		b	
					Flauta Clarín.		Flauta Clarín.	

Introducció	a	a'	av	av'		a''		av''
	Violí	Violí	Violí	Violí		Violí		Violí
					b		bv	
					Flauta Clarín.		Flauta Clarín.	

- L'acompanyament: en el context de jazz (estil Django) que és el que dona personalitat a aquesta versió, és imprescindible fixar-se en el paper de l'acompanyament, especialment en el ritme de maraques i la guitarra.

· A la secció B:

- Observar la desaparició de l'acompanyament rítmic de les maraques i la guitarra. No hi ha una separació clara de la melodia i l'acompanyament, però en canvi hi ha un joc entre les veus, en el qual destaquen uns diàlegs entrelaçats entre els instruments de vent i la corda.
- Captar el so del fiscorn fàcilment audible.

5.- Inventar coreografia

· Després d'haver treballat l'estructura de la Secció A, proposar que construeixin una coreografia que la representi. Demanar que utilitzin moviments que facin visible una clara concordança amb la pulsació.
· Continuar la coreografia per la secció B, tot deixant llibertat de moviment, però fixant l'atenció a reflectir el canvi de caràcter respecte de l'anterior.

19. Setena Simfonia. *Simfonia núm. 7, op. 92. (Allegretto)*

Obra original

Obra	<i>Minuet en Sol, WoO 10</i>
Moviments	I. Poco sostenuto
	II. Allegretto
	III. Presto
	IV. Allegro con brio
Instruments	Orquestra simfònica
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel i contrabaix
Fragment:	Inici del segon moviment: "Allegretto"
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

1.- El ritme obstinat del primer tema

La versió del concert és molt semblant a l'obra original de Beethoven, adaptada al quartet de corda. Es recomana fer les propostes a partir de la versió original, a través de l'enllaç del vídeo, des del minut 0:19 fins a 1:59.

- Escollar i seguir amb diferents moviments que proposarà el docent el ritme obstinat d'acord amb el caràcter de la música.

- Fer grups de quatre i organitzar una cadena de moviments (el darrer haurà de notar que acaba en la penúltima pulsació).

- Escollar la música i cada grup ha de fer el seu encadenat de moviments davant dels companys. Se'n tria un, aquell que expressi millor la música. El repeteix tota la classe.
- Parlar del que suggereix el tema i com el moviment reflecteix el que senten. Alhora, demanar que expliquin amb termes musicals com és la música.
- Extreure l'estructura del fraseig rítmic: ABB.

2.- La melodia del segon tema

- Els mateixos grups de quatre s'agafen les mans i fan una rotllana, i, mentre escolten la música, busquen un moviment que jugui amb el moviment de braços (amunt i avall) i de peus (desplaçant-se endavant i endarrere).
- Cada grup exposa davant dels companys la relació entre el moviment i l'expressió de la música. Es verbalitza la diferència entre un tema i l'altre.

3.- La superposició dels dos temes

- Es fa una darrera audició distribuïnt el conjunt de la classe en dos subgrups, l'un és l'encarregat de seguir el moviment del primer tema i l'altre el del segon.

· Veure la partitura dels dos temes i seguir cada un per separat durant l'audició.

4.- Comparació amb la versió del concert
 Escoltar la versió del concert i verbalitzar les diferències:

Versió original		
Tema 1	Viols + Violoncels + contrabaixos	Violins segons
Tema 2		Viols i violoncels

Versió del concert		
Tema 1	Violoncel + viola	Violí 1r i 2n
Tema 2		Violoncel + viola

Molt recomanable continuar l'escolta de l'obra de Beethoven i veure l'evolució dels instruments per temes. A la vegada, explicitar també l'efecte del regulador.

Versió del concert			
			Instrumentes de vent + timbales
		Violins primers	Violins primers
Viols + Violoncels + contrabaixos	Violins segons	Violins segons	
	Viols i violoncels		

20. Andante con variazioni per a mandolina i piano. *Andante con variazioni en Re major, WoO 44 nùm. 2 (Andante)*

Obra de referència

Obra	<i>Andante amb variacions per a mandolina i piano en Re major, WoO 44 nùm. 2</i>
Instruments	Mandolina
	Piano
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, corn anglès, fagot, trompeta, mandolina, djembé i piano
Fragment:	Tema
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

En relació amb l'obra del compositor, només se'n presenta el tema; per tant, no hi ha cap variació. El tema té una estructura AABB, i en el cas de la versió que es presenta al concert, es torna a repetir la part A, per la qual cosa queda amb l'estructura AABBA.

En ser un *Andante*, el tempo és lent, i una possibilitat, si resulta escaient treballar el ritme, és escriure'l a doble de temps, és a dir, convertir la corxera en negra.

		Estructura simplificada					
		A	A	B	B	A	A
		8+8	8+8	8+8	8+8	8+8	8+8
melodia		Mandolina	Corn anglès Fagot	Mandolina	Fagot Trompeta	Corn anglès	Trompeta
			Mandolina			Mandolina	Mandolina
acompanyament		Pizzicato corda	corda	Piano contrabaix Percussió	Corda Percussió	Corda Percussió	Corda Vent fusta Percussió

1.- Primeres impressions

- Escutar la versió original (exposició del tema, fins al minut 1:18) i deixar llibertat de moviment durant l'audició. Després deixar parlar sobre el que ha suggerit o altres aspectes que vulguin comentar respecte del caràcter, instruments...

Tot seguit, escutar la versió del concert i comentar semblances i diferències.

2.- Moviment: pulsació, estructura, caràcter

- Fer una petita coreografia que es pot inventar o que es pot proposar a partir dels moviments i els suggeriments que hagin proposat els nens. L'objectiu és seguir el fraseig tot vetllant per:
 - Seguir sincronitzadament la pulsació.
 - Marcar els inicis i finals de frase.
 - Reflectir el caràcter de la música mitjançant el moviment. La música va creixent i el seu so cada vegada resulta més intens, ampli i ple.

· Una proposta coreogràfica:

Posició inicial: dues fileres sense donar-se les mans.

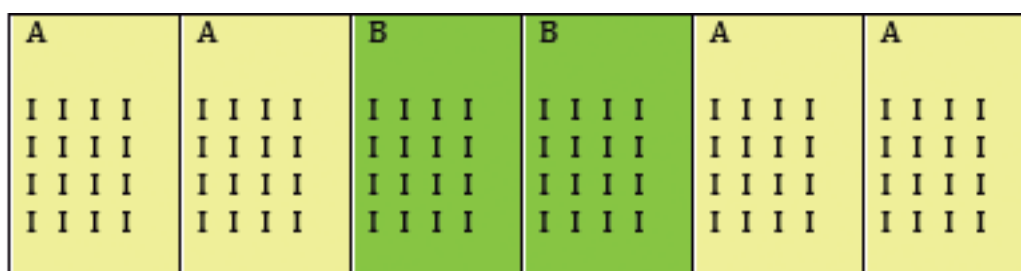
- A (a) (8 pulsacions) caminar endavant.
(8 pulsacions) caminar endarrere.
(a) (8 pulsacions) caminar en sentit lateral dret.
(8 pulsacions) caminar en sentit lateral esquerre.

Al final, la fila del davant es gira i queda encarada amb la del darrere. Cada una de les files es donen les mans.

- B (b) (8 pulsacions) cada fila camina enrere i s'acompanya amb les mans avall.
(8 pulsacions) cada fila camina endavant i s'acompanya amb les mans enlaire.
(b) es queden agafats per parelles i caminen lliurement per l'espai. En arribar al final, s'han de quedar quietes i al mateix lloc on eren situats a l'inici i tornar a repetir la part A.

3.- Visualitzar l'estructura

· Observar l'esquema de l'estructura i establir relacions amb el moviment que s'ha fet a la coreografia.

4.- Plans sonors i timbre

Els instruments, els plans sonors: melodia-acompanyament.

· Reconèixer els instruments que fan la melodia i observar els que fan l'acompanyament. Servir-se de l'esquema inicial.

Ressaltar el doble paper de la mandolina, en alguns fragments fa la melodia i en d'altres l'acompanyament, tot i que quan fa l'acompanyament, el seu timbre continua sobresortint.

21. Broma musical per a veus solistes i cor, Esel aller esel. Hess 277

1.- Possibilitat A: primera audició

· Escoltar la peça i després els nens expliquen el que els ha suggerit i com els sembla que està construïda. S'hauria de parlar de:

- Instrument: veu.
- Un acompanyament obstinat que es pot demanar si el sabrien cantar.
- Melodia repetitiva.
- ...

2.- Possibilitat B: preparar l'audició

· Cantar el motiu sobre el qual està construïda la peça:

Cantar-lo començant a diferents alçades i fer progressions ascendents i descendents.

Escoltar l'audició, reconèixer el motiu i després comentar els altres aspectes ja esmentats.

3.- Partitura

- Observar com el motiu es va desplaçant.
- Encara en la melodia, veure que les notes que queden fora del cercle, les que fan de connectors entre els motius, sempre són les mateixes: Do, Fa.
- L'obstinat.

Teor

Baritone

T

B

T

B

4.- Interpretar parts de la peça

- Acompanyar l'audició tocant o cantant:
 - Les notes de l'obstinat.
 - Les primeres notes de cada pulsació. Quasi totes van per graus conjunts.
 - Només cal afegir un nota ascendent en la segona pulsació.

5.- Petites creacions

- Inventar textos que s'adeqüin al motiu i cantar-los.
- Inventar petits motius per cantar sobre del mateix obstinat.

22. Quartet de corda. *Quartet de corda núm. 13, op. 130. (Cavatina)*

Obra de referència

Obra	<i>Quartet de corda op. 130 núm. 13</i>
Moviments	I. Adagio ma non troppo
	II. Presto
	III. Andante con moto ma nin troppo
	IV. Alla danza tedesca
	V. Cavatina
	VI. Finale
Instrument	Quartet de corda
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, viola, violoncel i contrabaix
Fragment:	Part inicial del cinquè moviment: "Cavatina"
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

1.- Audició lliure

- Escoltar i deixar-se portar per la música, deixar fer, deixar moure's i al final deixar parlar i compartir.
- Escoltar estirats al terra i preguntar si les sensacions han estat diferents. Quines?
- Fer que entre tots es verbalitzi el caràcter de la música.

2.- El caràcter de continuïtat de la música

- Col·locar els nens de genolls al voltant de la classe.
- Posar la música i de mica en mica anar incorporant-se: primer alçar braços i després aixecar-se a poc a poc. Controlar molt el moviment i fer-lo lent, continuar fins al final del fragment.
- Si hi ha coordinació, es pot fer amb les mans agafades per compartir les sensacions amb els companys.
- Per parelles, escoltar i anar dibuixant la música a l'esquena del company. Ha de ser un traç que no s'aturi mai, j que la música no ho fa.

3.- Melodia i pulsació

- Fer dues rotllanes concèntriques. La de dins repeteix el mateix moviment de l'exercici anterior. La rotllana de fora es desplaça molt lentament al seu voltant, seguint el ritme lent de la pulsació.

4.- Melodia i acompanyament

- Preguntar sobre els instruments, quin fa la melodia (el violí) i de seguida demanar un esforç de concentració: amb els ulls tancats dibuixar amb les dues mans els altres tres instruments, entesos com un únic segon pla sonor.

5.- Dibuixar la música

Dibuixar amb grafia arbitrària la melodia, i de manera opcional, l'acompanyament. Recordar els moviments que s'han fet en el segon exercici; ara en certa manera els traslladen al paper. S'hi poden utilitzar línies o altres formes, però en queden excloses les imatges figuratives.

6.- Creació-improvisació

- Emmirallant-nos en la “Cavatina”, organitzar grups de quatre i demanar que pensin i busquin instruments o objectes que puguin fer sons amb les característiques de la cavatina (llargs i delicats...). Proposar fer una breu composició posant so a la grafia-partitura de la “Cavatina” que han realitzat en l'exercici anterior.

23. Dansa escocesa. *Dansa escocesa, WoO 23 (Allegretto)*

Obra original

Obra	<i>Zwölf schottische Tänze</i>
Moviments	Dotze danses
Instruments	2 violins, fagot, 2 flautes, 2 trompes ad libitum

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, clarinet, mandolina, piccolo, pandero, pandereta i acordió
Àudio del concert <i>Big Bang</i> <i>Beethoven</i>	

Aquesta dansa d'estructura fàcil, de seguida convida a ballar-la.

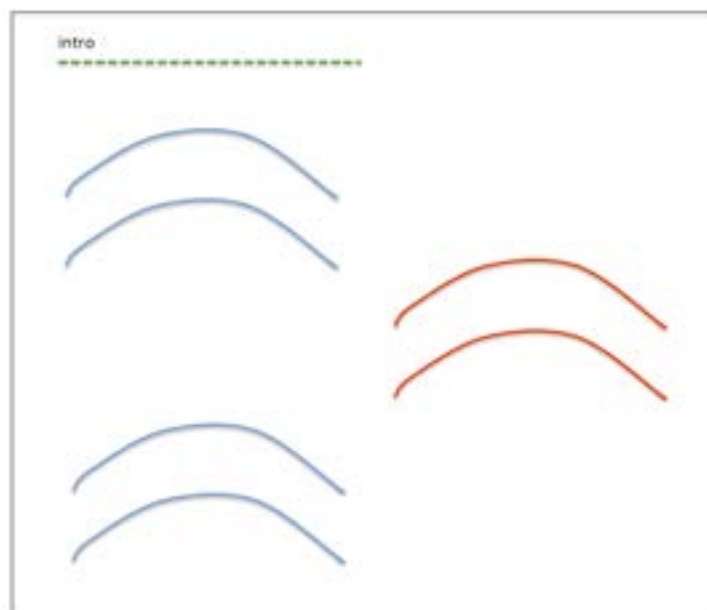
Beethoven va compondre diversos reculls de danses, d'acord amb les que eren pròpies de l'època, per ser interpretades en moments distesos. Un d'aquests reculls el formen les *Dotze danses escoceses*.

1.- Primera impressió

- Escotar i deixar-se portar lliurement, però demanant que es marquin els inicis i finals de frase.
- Després conversar sobre:
 - La facilitat o dificultat de l'exercici. ¿Es preveien els inicis i els finals?
 - El caràcter de la música.
 - Algun instrument que hagi cridat l'atenció: per què? ¿Feia la melodia o l'acompanyament?

2.- Dibuixar la música

- Escotar i marcar amb la mà un mig arc que indiqui el començament i el final de cada frase. Dibuixar el gest. Després afegir-hi la introducció.

- A partir d'aquesta grafia, extreure i concretar l'estructura
Intro A A B B A A

· Fer adonar que cada frase té 8+8 pulsacions. Seguir-la damunt de la grafia, fer coincidir el final de la primera semifrase al mig de l'arc.

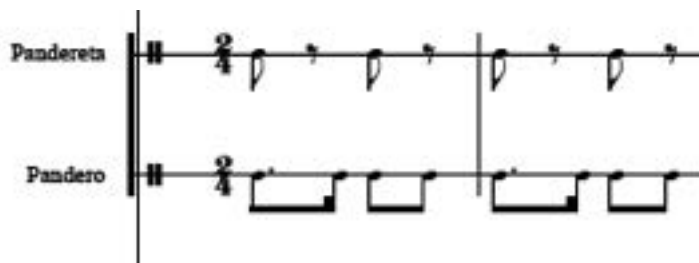
3.- Plans sonors

· L'estructura ens porta als plans sonors i els instruments més rellevants. Seguir-los en l'esquema següent:

	Intro	A A B B A
MELODIA		mandolina piccolo
ACOMPANYAMENT		Acordió i altres
	pandereta, pandero	

4.- L'obstinat de la percussió

· En cas que els nens tinguin agilitat i precisió en la interpretació rítmica, es pot interpretar el ritme de l'obstinat.

· Acompanyar l'audició amb un volum suau. Dividir la classe en tres grups, un per a cada part: intro, frase A i frase B. O si es prefereix, formar set grups, un per a la intro i els altres per a les sis frases.

5.- Dansa

· Si els nens ja han ballat alguna polca, deixar llibertat perquè per parelles facin una petita coreografia tenint en compte els seus passos. En cas que no, ho pot proposar el docent.

24. Quartet de corda. Quartet de corda núm. 7, op. 59/1. (Allegro)

Obra de referència

Obra	Quartet de corda núm. 7, op. 59/1
Moviments	I. Allegro
	II. Allegro vivace e sempre scherzando
	III. Adagio molto e mesto
	IV. Thème russe. Allegro
Instruments	Violí 1, violí 2, viola i violoncel
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel, baix elèctric, guitarra elèctrica i bateria
Fragment	Inici del primer moviment: "Allegro"
Àudio del concert <i>Big Bang</i> <i>Beethoven</i>	

La versió del concert es presenta amb un canvi d'estil, molt proper al rock. La incorporació de la guitarra elèctrica fa que la part rítmica de l'acompanyament ressalti i prengui un paper molt rellevant, especialment a la primera part del fragment, que es torna a reprendre en el *da capo* del final.

1.- De la versió original a la versió del concert

- Visualitzar el vídeo del quartet des del minut 1:08 fins al 2:26. Fixar-se en tot el que pugueu, però sobretot en l'actitud corporal dels músics, amb la força i lliurament com interpreten la música. I també com el violoncel i el violí es van passant la melodia...
- Sentir la peça en la versió del concert i identificar els elements musicals que són iguals i els canvis més rellevants.

2.- Els elements rítmics

- Picar el ritme de la corda anant-hi incorporant els accents a poc a poc:

- Acompanyar marcant la pulsació amb instruments de percussió, igual que en l'audició.

- Escoltar la primera part de l'audició i reconèixer els dos ritmes interpretats. Tocar-los sobre de l'audició.

3.- El tema melòdic

- El docent canta el tema amb síl·laba neutra i els nens l'imiten.
- Escoltar la primera part de l'audició, reconèixer el tema i els instruments que l'interpreten: el violoncel i després el violí, cada vegada més agut.

4.- La partitura gran (*)

- Observar l'escriptura dels instruments de corda i com els accents es corresponen amb el ritme que ells han picat abans.
- Observar la melodia del tema: violoncel i violí. Adonar-se que la primera vegada del violoncel, les notes del final són diferents de les altres.

5.- Contrastos

- La peça té dues parts molt diferenciades (la primera es repeteix en el *da capo*) interessants de contrastar. De tota l'audició, cal parar atenció en:
 - Els canvis de caràcter.
 - L'obstinat del baix que acompanya la melodia, mentre que a la part central hi ha moments de melodia sola.
 - Les dinàmiques: *forte*, *piano*, *crescendi*.
 - Marcats moviments melòdics ascendents i descendents.
 - Sons en *staccato* i sons lligats.
 - ...

6.- Coreografia

- Demanar als nens que s'inventin coreografies tenint en compte alguns dels elements analitzats.

(*) La partitura es troba al capítol 5 del dossier.

25. Cinquena Simfonia. *Simfonia núm. 5, op. 67. (Allegro)*

Obra original

Obra	<i>Simfonia núm. 5</i>
Moviments	I. Allegro con brio
	II. Andante con moto
	III. Allegro
	IV. Allegro
Instruments	Orquestra simfònica
Àudio i vídeo de l'obra original Minut 25:02	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet, fagot, trompeta i timbales
Fragment:	Inici quart moviment: "Allegro"
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

1.- Tema inicial

- Primer, interpretar el ritme del tema inicial per imitació o lectura. Després afegir-hi la melodia. Per ser més assequible s'hauria d'escriure una octava més greu.

- Fer dos grups, l'un canta i l'altre pica el ritme amb un timbre corporal. Si es té pràctica en l'ús dels instruments de placa, es pot demanar tocar la melodia als xilòfons i picar el ritme

amb instruments de pell. Independentment del tempo amb què es faci, vetllar per obtenir una interpretació amb un caràcter proper al de l'audició, amb energia i vitalitat.

- Identificar en l'inici de l'audició el tema que s'ha cantat. Distingir també les timbales, que fan pràcticament el mateix ritme de la melodia.
- Cantar amb nom de notes o taral·lejant sobre l'audició aquest tema inicial.

2.- La partitura d'orquestra (*)

- Presentar la primera pàgina de la partitura per observar:
- Tots els instruments que intervenen.
- Els instruments que interpreten la primera melodia.
- Comentar el significat de l'escriptura de la viola i del violoncel.

3.- La direccionalitat melòdica

- El docent, de manera distesa, demana que s'imitin els moviments que fa amb el braços, i que reflecteixin la direccionalitat melòdica.
 - Fins a 0:15, bàsicament ascendents.
 - De 0:15 fins a 0:23 comencen a baixar i remunten de nou.
 - De 0:24 fins a 0:34 descendents

4.- Creació

- Prenent com a referència el gest de direccionalitat de l'exercici anterior, demanar fer petites improvisacions a partir del gest que indiqui el mestre o algun nen. Es pot fer servir la veu o algun instrument de placa.

(*) La partitura es troba al capítol 5 del dossier.

26. Novena Simfonia. *Simfonia núm. 9, op. 125 (Presto)*

Obra original

Obra	<i>Simfonia núm. 9</i>
Moviments	I. Allegro ma non troppo
	II. Molto vivace
	III. Adagio molto e cantabile
	IV. Finale. Presto - Allegro assai
Instruments	Orquestra simfònica
Àudio i vídeo de l'obra original	

L'audició

Adaptació instrumental	Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, flauta travessera, oboè, clarinet, fagot, trompeta i timbales
Fragment:	Parts del quart moviment: "Finale"
Àudio del concert <i>Big Bang Beethoven</i>	

Com que aquesta obra és molt coneguda i tractada a bastament en diferents materials didàctics, apuntem tres suggeriments:

1.- Cantar el tema

- Cantar la melodia del tema de l'Oda a l'alegria amb el text que s'interpretarà el dia del concert:

HIMNE A LA JOIA

Canta a la joia que es desperta amb el nou dia,
fes fóra la son i obre els teus ulls: la llum et crida.

Sí, canta, balla i estima
junts construirem un món millor,
en el que tothom abracci allò que ens fa ser diferents.

Sí, canta, balla i estima
junts construirem un món millor,
en el que tothom abracci allò que ens fa ser diferents.

- Cantar-lo amb nom de notes i analitzar-ne l'estructura: A A' B A' B A'

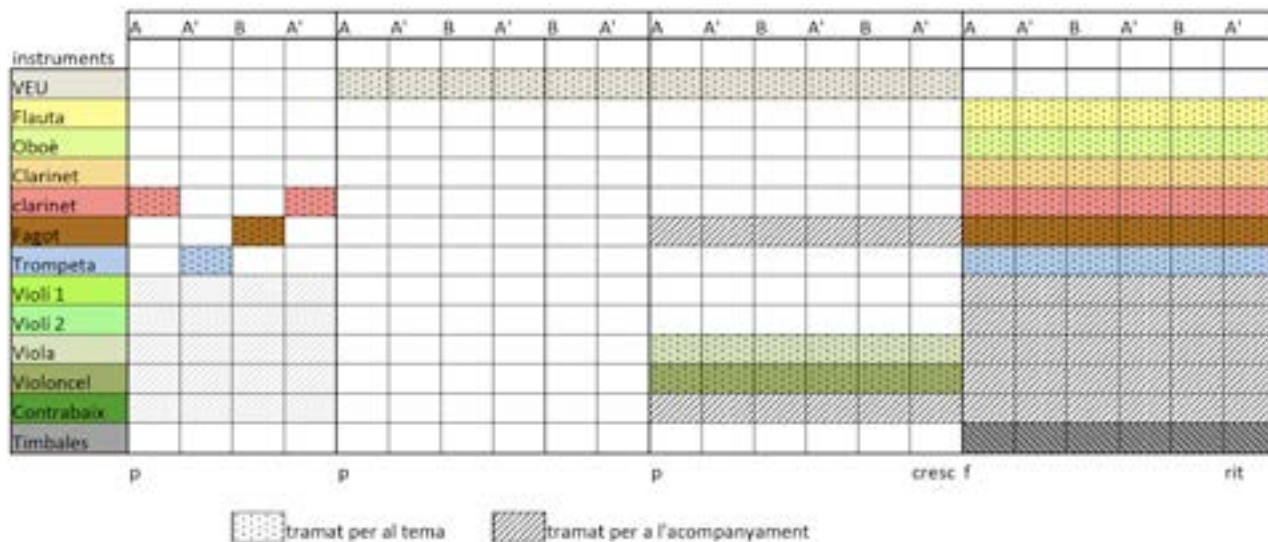
A l'enllaç següent trobareu la partitura i altres versions del text:

<http://blocs.xtec.cat/nsola3/files/2010/03/oda-alegria-beethoven.pdf>

2.- L'estructura i el timbre

- Seguir el tema de l'Oda a l'alegria per mitjà dels instruments que el van interpretant. Diferents audicions permetran percebre l'evolució i acumulació dels instruments que fan la melodia, així com dels que fan l'acompanyament, segons la versió del concert.

3.- Caràcter i dinàmica

- L'obra comença molt suau, i per l'efecte de la incorporació dels instruments i les veus augmenta lleument, però és a la darrera exposició del tema quan esclata. En aquest moment les timbales juguen un paper important.

27. La Tempesta. Sonata per a piano núm. 17, op. 31. (Allegretto)

Flauta travessera, fagot, cajón, palmes i piano.

28. Mozart i Händel (bis)

Violí I, violí II, viola, violoncel, contrabaix, corn anglès, clarinet , guitarra i vibràfon.

5. Altres recursos, partitures i biografia

1. La Tempesta. Sonata per a piano n.º 17, "la Tempesta"

Allegretto

Piano

ff *p*

A7

3

14

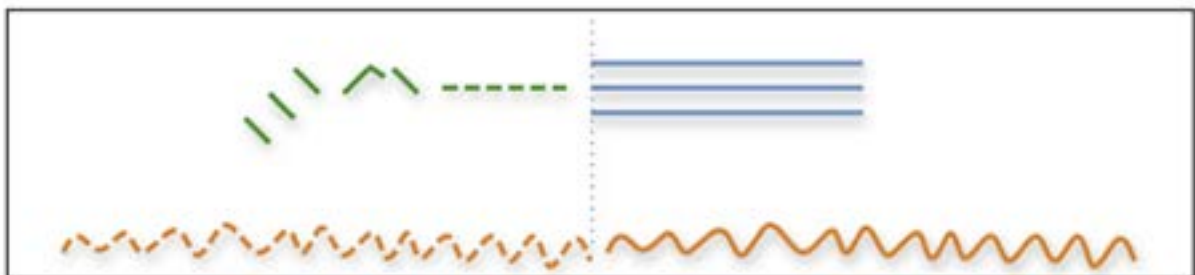
dim. *p* *cresc.*

The image displays the first system of the musical score for 'La Tempesta' (Sonata for Piano No. 17) by Ludwig van Beethoven. The score is written for piano and consists of three systems of music. The first system begins with the tempo marking 'Allegretto' and the instrument 'Piano'. It features a treble clef and a bass clef. The key signature is one flat (B-flat major or D minor). The first system includes a fortissimo (*ff*) dynamic marking, a piano (*p*) dynamic marking, and a chord symbol 'A7'. The second system starts at measure 3. The third system starts at measure 14 and includes dynamic markings for diminuendo (*dim.*), piano (*p*), and crescendo (*cresc.*). The score is presented in a clear, black-and-white format.

2. L'irlandès a Londres. *Cançó irlandesa nùm. 12, WoO 152, "the Irishman in London"*

	ESTROFA 1 BARITON		ESTROFA 2 BARITON	.	ESTROFA 3 BARITON		ESTROFA 4 BARITON		Coda
Introducció	 	pont	 	pont	 	pont	 	pont	
acompanyament									

3. Les criatures de Prometeu. *Prometeu, op. 43. (Andantino)*

Prometeu, Op. 43

-Andantino-

Andantino

Flute

Oboe

Clarinet in Bb

Bassoon

Trumpet in Bb

Trombone

Andantino

Violin I
mp p

Violin II
mp p

Viola
mp p

Cello
mp p

Contrabass
mp p

6. Pastoral. Sonata per a piano núm. 15, op. 28. (Rondo)

Score

Sonata Piano Op.
núm. 15 Op. 28
"Pastoral"

L.V.Beethoven
Arr. E. Iniesta

IV. Rondo
Allegro ma non troppo

Oboe

Clarinet in Bb

Fagot

Armonica

Laghoutho/
Acustica

Piano

Drum Set

Glockenspiel

Violin I

Violin II

Viola

Cello

Electric Bass

Ob.

B-Cl.

Fag.

Arm.

L./Ac.

Pno.

D. S.

Glock.

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

E.B.

7. Suite per a orgue mecànic. *Suite for a mechanical organ, WoO 33.*
(Scherzo)

Flauta						
Clarinet						
Trompeta						

Vibràfon						
Piano						
Fagot						
Contrabaix						

9. Sonatina per a mandolina i piano. *Sonatina per a mandolina i piano en Do menor nùm. 1 WoO 43*

Versió 1

9. Sonatina en Do menor per mandolina
i piano WoO 43 Núm. 1

Ludwig Van Beethoven
(1770-1827)
Adap. Eduard Iniesta

Vals

Flauta

Fagot

Mandolina

Vibrafon

Drum Set

Viola

Contrabajo (5 c)

Piano

p

escombretes

ppp

9. Sonatina en Do menor per mandolina
i piano WoO 43 Núm. 1

Musical score for '9. Sonatina en Do menor per mandolina i piano WoO 43 Núm. 1'. The score is arranged for a chamber ensemble and includes the following parts:

- Fl.** (Flute): Rests throughout the passage.
- Fag.** (Bassoon): Rests throughout the passage.
- Mdn.** (Mandolin): Features a melodic line with dynamics *p*, *p*, *mf*, and *mp*.
- Vib.** (Violin): Rests throughout the passage.
- D. S.** (Double Bass): Plays a rhythmic accompaniment of eighth notes with accents (>).
- Vla.** (Viola): Rests throughout the passage.
- Cbx.** (Cello): Provides a harmonic accompaniment with eighth notes.
- Pno.** (Piano): Provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines, including dynamics *pp*, *p*, *mp*, and *p*.

12. Cinquena Simfonia. *Simfonia núm. 5, op. 67.* (Allegro con brio)

The image displays a page from a musical score for the first movement of Beethoven's Fifth Symphony, 'Allegro con brio'. The tempo is marked as 'Allegro con brio' with a metronome marking of quarter note = 108. The score is for a full orchestra and includes parts for Flutes (1, 2), Oboes (1, 2), Clarinets (1, 2), Bassoons (1, 2), Horns (1, 2), Trumpets (1, 2), Timpani, Violins I and II, Viola, Violoncello, and Contrabasso. The score is divided into two systems. The first system covers measures 1 through 8, and the second system covers measures 9 through 13. The key signature is one flat (B-flat major), and the time signature is 4/4. The music features a prominent rhythmic motif of three eighth notes followed by a quarter note, which is the 'fate' motif. The score includes various musical notations such as dynamics (p, f), articulation (accents), and phrasing slurs.

13. Concert per a violí en Re major. *Concert per a violí i orquestra,* op. 61. (Allegro ma non troppo)

The image shows a single line of musical notation for the first movement of Beethoven's Violin Concerto. The notation is in treble clef, 4/4 time, and the key signature is one sharp (D major). The melody consists of a series of eighth and quarter notes, starting with a half rest in the first measure. The notation includes a final double bar line.

13.3 Concert per a violi

Musical score for the first movement of the Violin Concerto No. 1 by Beethoven. The score is in 4/4 time and features a key signature of one flat (B-flat major). The first three staves (Violin I, Violin II, and Viola) are highlighted in yellow. The Violin I part begins with a series of eighth-note chords, while the Violin II and Viola parts play a similar rhythmic pattern. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings like *pp* and *f*.

Musical score for the first movement of the Violin Concerto No. 1 by Beethoven, continuing from the previous page. The score is in 4/4 time and features a key signature of one flat (B-flat major). The first three staves (Violin I, Violin II, and Viola) are highlighted in yellow. The Violin I part continues with a series of eighth-note chords, while the Violin II and Viola parts play a similar rhythmic pattern. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings like *pp* and *f*.

13. Quartet corda op. 59 núm. 3, "Rasumovski"

Two staves of musical notation for the first system of the piece. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. Both staves contain rhythmic patterns of eighth and sixteenth notes. The top staff has a dynamic marking '>' under the first two notes of each measure and a 'cresc. poco a poco' instruction in the third measure. The bottom staff also has '>' markings under the first two notes of each measure.

14. Quartet de corda. *Quartet corda op. 59 núm. 3 (Allegro molto)*

A diagram showing the positions of the four string instruments: Violin 1 (V1), Violin 2 (V2), Viola (Va), and Violoncello (Vc). Each instrument is represented by a horizontal line. V1 is a solid yellow line at the top. V2 is a solid orange line below V1. Va is a solid green line below V2. Vc is a solid brown line at the bottom. Dashed lines extend from the right end of each solid line to indicate the range of the instrument.

15. Simfonia núm. 6 Op. 68 La Pastoral (Allegro ma non troppo)

L.V. Beethoven
arr. E. Iniesta

Allegro ma non troppo

Violin I
Violin II
Viola
Cello
Contrabass

Vln. I
Vln. II
Vla.
Vc.
Cb.

19. Setena Simfonia. *Simfonia núm. 7, op. 92. (Allegretto)*

20. *Andante con variazioni per a mandolina i piano. Andante con variazioni en Re major, WoO 44 núm. 2 (Andante)*

Estructura simplificada

	A	A	B	B	A	A
	8 + 8	8 + 8	8 + 8	8 + 8	8 + 8	8 + 8
melodia	Mandolina	Corn anglès Fagot	Mandolina	Fagot Trompeta	Corn anglès	Trompeta
acompanyament		Mandolina			Mandolina	Mandolina
	Pizzicato corda	corda	Piano contrabaix Percussió	Corda Percussió	Corda Percussió	Corda Vent fusta Percussió

21. *Broma musical per a veus solistes i cor, Esel aller esel. Hess 277*

The image displays a musical score for three vocal parts: Tenor, Baritone, and Soprano (T), and a Bass (B). The score is in 3/4 time and features a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are 'I - a I - a I - a I - a I - a I - a I - a I - a I - a'. The Tenor part begins with a rest, followed by a series of eighth-note patterns. The Baritone part starts with a forte (*f*) dynamic and a similar eighth-note pattern. The Soprano and Bass parts enter in the second measure with eighth-note patterns. The score includes several measures with circled eighth-note patterns and chord markings: C, F, C, F, F/A, C, F, C, F. The piece concludes with a double bar line and a *ff* dynamic marking.

23. Dansa escocesa. *Dansa escocesa*, WoO 23 (Allegretto)

intro

The diagram shows musical notation for the introduction of the piece. It begins with a green dashed line labeled 'intro'. Below this, there are two groups of notes. The first group consists of two blue curved lines, one above the other, representing a pair of notes. The second group consists of two red curved lines, one above the other, representing another pair of notes. The notes are arranged in a way that suggests a specific rhythmic pattern, likely a 3/4 time signature as indicated by the tempo marking 'Allegretto'.

24. Quartet de corda. *Quartet de corda núm. 1 op. 59. (Allegro)*

An orchestral score for the string quartet, showing parts for flute, oboe, clarinet, bassoon, trumpet, timpani, and strings. The score is in 4/4 time and features various dynamics and articulations. The flute part has a forte (*f*) dynamic and a melodic line with a slur. The oboe part has a forte (*f*) dynamic and a melodic line with a slur. The clarinet part has a forte (*f*) dynamic and a melodic line with a slur. The bassoon part has a forte (*f*) dynamic and a melodic line with a slur. The trumpet part has a forte (*f*) dynamic and a melodic line with a slur. The timpani part has a forte (*f*) dynamic and a rhythmic pattern. The strings part has a forte (*f*) dynamic and a rhythmic pattern.

Score

Quartet corda Op. 59 Núm. 1

L.V. Beethoven
Arr. E. Iniesta

Rock & Roll
§

Violin I: Rest

Violin II: *p* (piano) eighth-note pattern

Viola: *p* (piano) eighth-note pattern

Cello: *mf* (mezzo-forte) *dolce* (dolce) quarter-note pattern

Baix electric: *con la pua* (con la púa) eighth-note pattern

Guit. Electrica: *cej III F* (cej III F) eighth-note pattern, *simile* (simile) eighth-note pattern

Vln. I: Rest

Vln. II: eighth-note pattern, *cresc.* (crescendo)

Vla.: eighth-note pattern, *cresc.* (crescendo)

Vc.: quarter-note pattern, *cresc.* (crescendo)

B.E.: eighth-note pattern

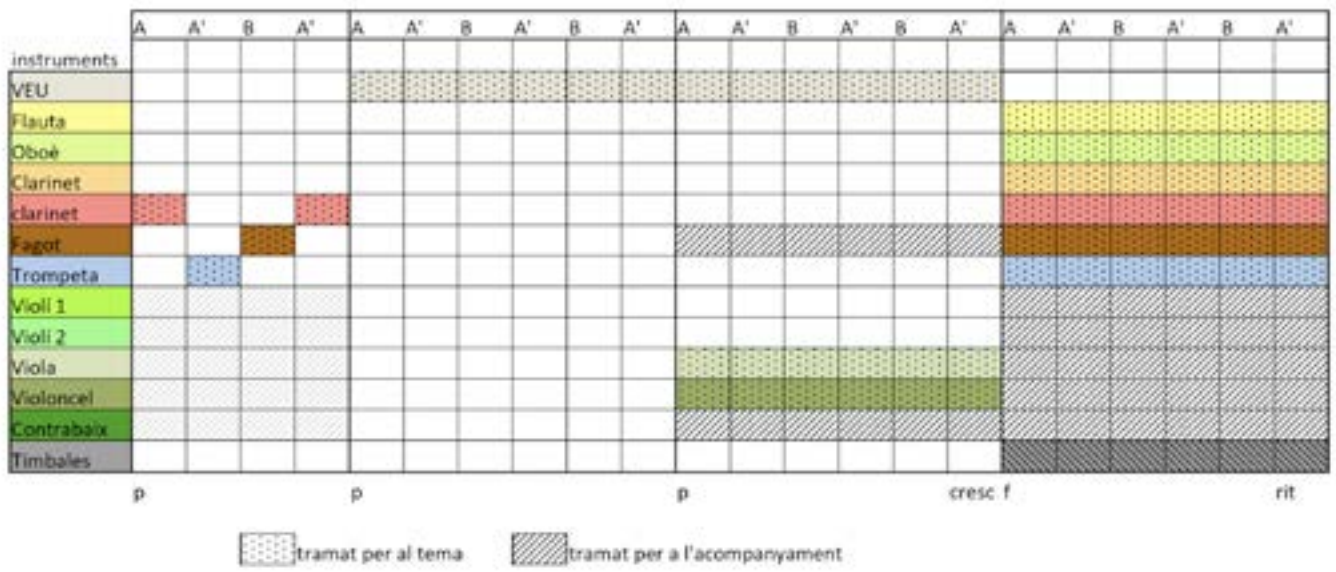
Guit. elect.: eighth-note pattern, *C7* (C7) chord

Quartet corda Op. 59
Núm. 1

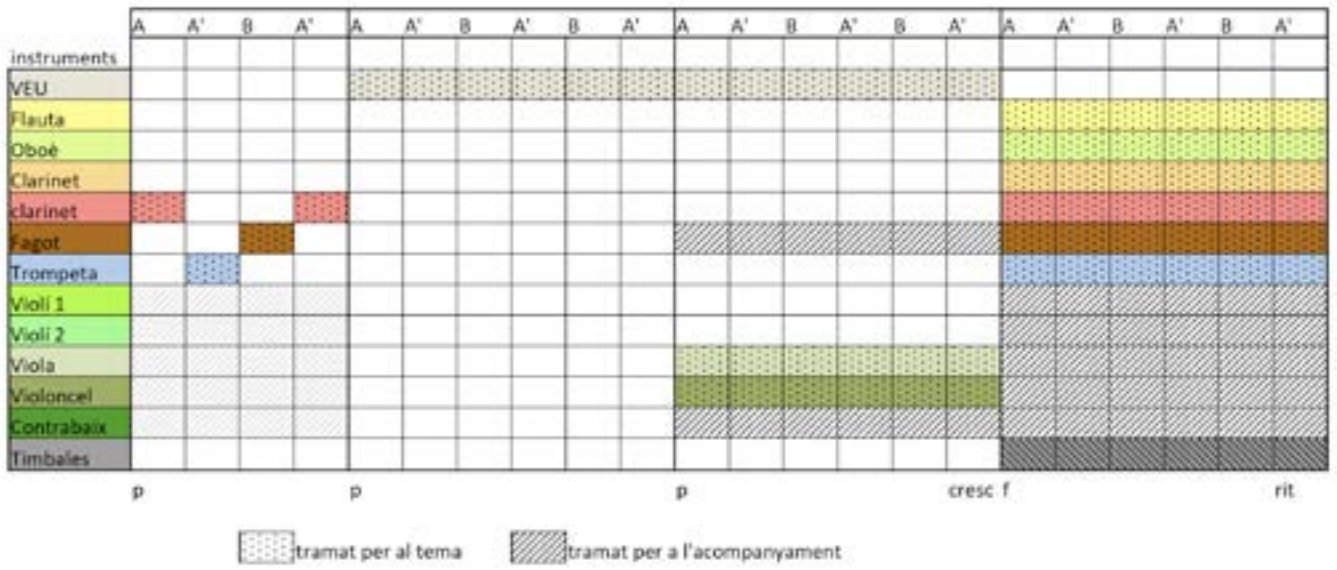
Musical score for measures 10-14. The score is for a string quartet with an electric guitar. The instruments are Vln. I, Vln. II, Vla., Vc., B.E., and t. elect. The key signature has one flat (B-flat). The tempo is marked *p* (piano). The Vln. I part has a melodic line with a slur over measures 10-12. The Vln. II, Vla., Vc., and B.E. parts play a rhythmic accompaniment of eighth notes. The t. elect. part plays a rhythmic accompaniment of eighth notes with a steady pulse. The score ends with a double bar line and a fermata over the final measure.

Musical score for measures 15-19. The score continues from the previous page. The instruments are Vln. I, Vln. II, Vla., Vc., B.E., and t. elect. The key signature has one flat (B-flat). The tempo is marked *cresc.* (crescendo). The Vln. I part has a melodic line with a slur over measures 15-17. The Vln. II, Vla., Vc., and B.E. parts play a rhythmic accompaniment of eighth notes. The t. elect. part plays a rhythmic accompaniment of eighth notes with a steady pulse. The score ends with a double bar line and a fermata over the final measure, marked *Fine*.

25. Cinquena Simfonia. Simfonia núm. 5, op. 67. (Allegro)

26. Novena Simfonia. *Simfonia núm. 9, op. 125 (Presto)*

Biografia

- <https://www.youtube.com/watch?v=FPSREVPgyW0&index=2&list=PLWSTjNRmQULJTI6MS9UY1u7v5e7inCgPh>
- <http://www.beethoven-haus-bonn.de/sixcms/detail.php/58857>
- <http://www.lvbeethoven.com>
- <http://www.biography.com/people/ludwig-van-beethoven-9204862>
- <http://www.biografiasyvidas.com/biografia/b/beethoven.htm>
- https://es.wikipedia.org/wiki/Ludwig_van_Beethoven
- <https://www.last.fm/es/music/Ludwig+van+Beethoven>

6. Fitxa artística

Orquestra de cambra Big Bang Beethoven:

Carlota Amargós i Mireia Vila, violins

Maria Juan, viola

Esther Vila, violoncel

Horacio Javier Weht, contrabaix

Blanca Ruiz, flauta travessera i flautí

Laura Díaz, oboè i corn anglès

Gener Salicrú, clarinet, clarinet baix i *duruk*

Guillem Borràs, fagot i *glockenspiel*

Ivó Oller, trompeta, harmònica i fiscorn

Eduard Iniesta, mandolina, guitarres i instruments de doble corda

Marco Mezquida o Paul Perera, piano i acordió

Marcel Pascual, vibràfon, timbales, bateria, *glockenspiel*, cajón, kalimba i altres percussions

Eduard Iniesta, arranjaments i direcció musical

Enrique Cabrera, direcció coreogràfica

Assumpta Valls, dossier educatiu